

21 ივნისი, 2017

ოთხშაბათი, №7 (2209)

რას ითვალისწინებს ქალაქ თბილისის მერიასა და სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის გაფორმებული მემორანდუმები?

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა 5 ივნისს თბილისის მერიასა და საკრებულოსთან თანამშრომლობის მემორანდუმები გააფორმა. მემორანდუმებს ხელი თსუ-ს რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ, თბილისის მერმა დავით ნარმანიამ და თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარემ გიორგი ალიბეგაშვილმა მოაწერეს.

მემორანდუმში გაფორმდა სასწავლო პროგრამის ფარგლებში. როგორც პროგრამის ხელმძღვანელმა, თსუ-ს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა თამარ დოლბაიაძემ განაცხადა, ფაკულტეტზე შეიქმნა ახალი სამაგისტრო პროგრამა – „განვითარების კვლევები და ადგილობრივი თვითმმართველობა“. „ფაკულტეტზე ამ პროგრამის შექმნა და დანერგვა არსებულმა გამოწვევებმა გვიკარნახა. დღეს მსოფლიოში მწვავედ დგას მდგრადი განვითარების სწორი გამოყენების, ეკოლოგიური, მიგრაციული და სხვა პრობლემები, რომელთა გადაწყვეტა ადგილობრივი დონიდან იწყება. ამიტომაც დავაწყვილეთ მდგრადი განვითარება და ადგილობრივი მმართველობის შესწავლა, რათა სტუდენტს ჰქონდეს თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალება“, – აღნიშნა მან.

83.4

მარიამ ლორთქიფანიძე: „უნივერსიტეტის ყველა ფუნქციონირება უნდა იხითხებოდეს საქართველოს ისტორიის ხურსი“

„სათი რამ იშვიათად ხდება: 95 წლის ღვაწლმოსილი პროფესორი ზის დარბაზში და მას სტუდენტები და კოლეგები სახელოვნო იუბილეს ულოცავენ. დიხს, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი დღეს ზვიგოვს საუნივერსიტეტო ოჯახის ერთ-ერთი გამოჩენილი წევრის, ისტორიის მკვლევართა დოქტორის, აკადემიკოსის, ისტორიკოსთა მრავალი თაობის აღზრდელის, საზოგადო მოღვაწის, პროფესორ მარიამ ლორთქიფანიძის 95 წლის იუბილეს“, – ამ სიტყვებით გახსნა 13 ივნისს საიუბილეო ღონისძიება თსუ-ს ჰუმანიტარულ მკვლევართა ფაკულტეტის დეკანმა ნანა გაფრინდვაშვილმა.

იუბილარი კი ჩვეული სიღირსით და მოკრძალებით იჯდა იმ აუდიტორიის წინაშე, რომელსაც თავის დროზე თავად გაუკვალა გზა ნარმატიანისკენ.

უნივერსიტეტს მარიამ ლორთქიფანიძე ახსოვს ენერგიული, შემართული და მოღვივებ საძმინი. მისი ღირსი საუბარი და უმდიდრესი ინფორმაციით დატვირთული ლექციები კი დღემდე აღაფრთოვანებს სტუდენტებს. იგი რეალურად არის ხიდი კველ და ახალ თაობას შორის; არის მამულითი იმისა, თუ როგორ უნდა იცხოვროს ადამიანი, რომელსაც საკუთარი ძველანა უყვარს; როგორ უნდა იღვანოს მკვლევარმა, რომელსაც მომავალი თაობის აღზრდის ბედნიერება ხვდა წილად.

„თაობათა კავშირის გარეშე საუნივერსიტეტო ცხოვრება შეუქმლავალია. მეტიც, თაობათა კავშირის გარეშე უნივერსიტეტის იდეაც მკვლარია. ქალბატონმა მარიამმა თავისი ხანგრძლივი ცხოვრების განმავლობაში მრავალი ფორმაცია, რეფორმა და ბარდაქმნა გამოიარა, მაგრამ ყოველთვის ჰქონდა სწორი ორიენტირება და თავის სტუდენტებსაც ამ ორიენტირებაზე ზრდიდა. საქართველოს ნებისმიერ კუთხეში შეგხვდებით ადამიანს, რომელიც სინაყით გატყვევებულია – „დიხს, მე უნივერსიტეტში ლექციებს ლაგანდარული პროფესორი მარიამ ლორთქიფანიძე მიკითხავდა“. ქალბატონი მარიამ ლორთქიფანიძე სჭირდება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, ქალბატონი მარიამ ლორთქიფანიძე სჭირდება ქართულ საზოგადოებას, ქალბატონი მარიამ ლორთქიფანიძე სჭირდება საქართველოს! – აღნიშნა ნანა გაფრინდვაშვილმა.

83.3

ოზონატორების ფართომასშტაბიანი წარმოების დაწყების შემთხვევაში მოგების ნაწილს თსუ მიიღებს

83.2

ნომერში

ქართული დელეგაცია ერევნის უნივერსიტეტში

83.4

გლობალური ეკონომიკა და სავალუტო ფონდის როლი მსოფლიოში

83.6

როგორ ავიცილოთ ხორბლის ჩანასახის ტოქსიკური მოქმედება კვების დროს?

83.6

ელგუჯა ხინთიბიძე: ძალიან უნდა გიყვარდეს ის საქმე, რომელსაც ასწავლი

83.5

„ონომასტიკის ექვთიმე თაყაიშვილი“ ივანე ჯავახიშვილის მედლით დააჯილდოვეს

83.7

ადამიანის ადრეულ ასაკში განვითარებაზე მოქმედი მნიშვნელოვანი ფაქტორები

83.9

ჩაის ცერემონიის ხელოვნება და ჰარუე კაიტანის რიტუალი

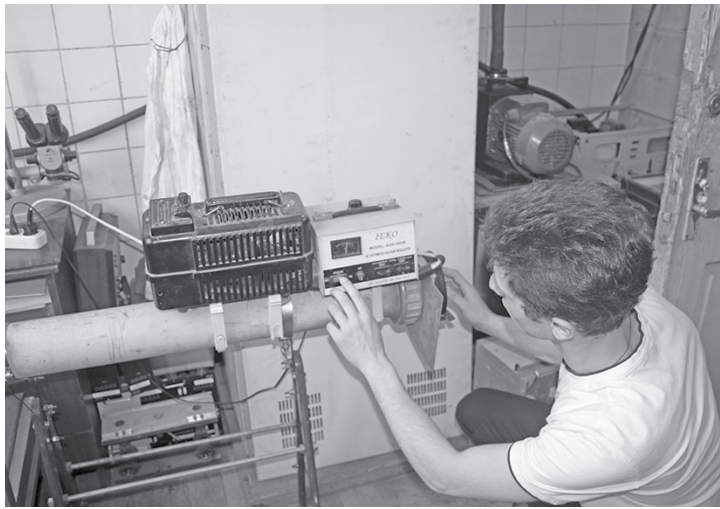
83.12

მეცნიერების ხომალციანი

ოპონატორების ფართომასშტაბიანი წარმოების დაწყების შემთხვევაში მოგების ნაწილს თსუ მიიღებს

ნაბო კობლაძე

თსუ-ს ნახევარგამტართა ფიზიკის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში მიმდინარე ინოვაციური კვლევები, რომლებიცაც ამერიკის კონგრესის ფონდი დაინტერესდა, ფინანსურ ეტაპზეა. მრავალპროფილიანი ოპონატორების, ჰიდროაქუსტიკური მოწყობილობების ახალი მეთოდით შექმნამ დაზარალების თვითღირებულება და მუშაობის პროცესში ენერჯის მოხმარება მნიშვნელოვნად შემცირდა. თსუ-ს მკვლევარების გამოგონება სერიოზულ კონკურენციას უწევს კანადურ, იაპონურ და ჩინურ ანალოგებს. უკვე გამოიკვთა რეალური შესაძლებლობები ბიზნესისა და მეცნიერების დაახლოების პროცესში. გაჩნდა შესაძლებლობა, რომ თსუ-ში არსებულმა ინტელექტუალურმა რესურსმა უნივერსიტეტის დამატებითი ფინანსური შემოსავალი მოუტანოს. ნახევარგამტართა ფიზიკის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომლებთან ერთად კვლევის პროცესში სტუდენტების ჩართულობაც მაღალია.

სპონსორი ორგანიზაციაც მოგების წილს მიიღებს”, – აღნიშნა ვასილ შველიძემ.

ნახევარგამტართა ფიზიკის ინსტიტუტი უახლოეს მომავალში ხელშეკრულებას გააფორმებს ერთ-ერთ ქართულ კომპანიასთან (კომპანიის სახელი ჯერჯერობით არ ხმაურდება). თსუ-ს მეცნიერები აპირებენ კომპანიისთვის კენკროვანი ხილის შესანახად ოპონატორის დამზადებას, რომლის საწყისი ღირებულებაც, დაახლოებით, 2500 დოლარის ფარგლებში იქნება. აღნიშნული შეკვეთის შესრულება იქნება ერთგვარი საჩვენებელი აქცია ცხვა ქართული კომპანიებისთვის.

ნახევარგამტართა ფიზიკის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში ახალი ოპონატორების შექმნის პროცესში, ცნობილ სპეციალისტებთან ერთად, აქტიურად მონაწილეობს თსუ-ს ფიზიკის და ქიმიის სპეციალისტების 12 სტუდენტი. სტუდენტები, ამერიკის კონგრესის ფონდთან მიმდინარე მოლაპარაკებების წარმატებით განხორციელების შემთხვევაში, ქართული წარმოების მრავალპროფილიანი ოპონატორების შექმნაში მიიღებენ მონაწილეობას. მანამდე კი უკვე შედგენილი აქვთ პროექტი და უახლოეს მომავალში წარადგენენ თსუ-ს სტუდენტური პროექტების დაფინანსების კონკურსზე.

პროექტი გულისხმობს წიგნების გაქმნას მავნე ბაქტერიებისგან. იდეის თანავტორები არიან ფიზიკის სპეციალისტების III კურსის სტუდენტები: გიორგი კახიძე და საბა გოგინავა. მათ ნახევარგამტართა ფიზიკის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომლებთან ერთად უკვე შექმნეს სპეციალური ოპონატორის საცდელი ვერსია. მოწყობილობა წარმოადგენს ერთგვარ კონტეინერს, რომელშიც თავსდება დაზიანებული წიგნი, შემდეგ იგი სპეციალური ხელთათმანების საშუალებით იფურცლება და ოპონის მეშვეობით იწმინდება.

ჩვენ უკვე მზად გვაქვს პროექტი, რომელიც ოპონატორის შექმნისთვის საჭირო მასალის შექმნას და ახალი კონსტრუქციის შემუშავებას ითვალისწინებს. საჭიროა ოპონომეტრის შექმნაც, რისი მეშვეობითაც გარემოში არსებული ოპონის რაოდენობის გაკონტროლება მოხდება. საწყის ეტაპზე რამდენიმე წინ ვიღებთ, რომ ზუსტი შედეგები დავაფიქსირებთ. კვლევა ჩატარდება შემთავაზებული მეთოდის ეფექტურობის დასადგენად – იგულისხმება ოპონის მომბრუნებელი და ტემპერატურული რეჟიმი. კვალიფიციური ქიმიკოსებთან კონსულტაციები გავიარეთ. მათი აზრით, წიგნის ამ მეთოდით გაწმენდას არანაირი უარყოფითი შედეგი არ უნდა ჰქონდეს ნაწილის მცირედით წაშლისა და ქაღალდის გაუფერულების გარდა”, – განაცხადა გიორგი კახიძემ.

„რაც შეეხება აპარატს, ეს გახლავთ ჰერმეტიკული და ცილი ვაკუუმტუმბო, რომელიც ჰაერს ტუმბავს და შედის ოპონი, შემდეგ კი ოპონიც გააქვს გამწოვის მეშვეობით. ოპონი ჰაერში ნახევარი საათის შემდეგ იშლება და გადაადის ჩვეულებრივ ყანგადაში, მაგრამ, რადგან ჩვენ უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე ვატარებთ კვლევებს, გამოიძალად ოპონს ვათავსებთ წყალში, სადაც ის, დაახლოებით, 2 საათში ნეიტრალდება და გარემოსთვის უსაფრთხოა”, – აღნიშნა საბა გოგინავამ.

ოპონატორში მოთავსებული წიგნის გადაფურცვლით დიდი რაოდენობის წიგნების გაწმენდა ვერ მოხერხდება. პროექტის მეორე ნაწილი გაცილებით მასშტაბური ოპონატორის შექმნას ითვალისწინებს,

სადღე დიდი რაოდენობის დასამუშავებელი მასალა მოთავსდება და გაწმენდა ოპონირებული ჰაერის მომატებული წნევის, ტემპერატურის პირობებში მოხდება. აღნიშნული იდეით უკვე დაინტერესდა თსუ-ს ბიბლიოთეკის ხელმძღვანელობა, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, სტუდენტებს მხარდაჭერა აღუთქვა თსუ-ს კანცლერმა ნუნუ ოსიანიკოვამ, რომელმაც სტუდენტების გაკეთებული ოპონატორი პირადად დაათვალიერა და თსუ-ში მიმდინარე სამეცნიერო და სასწავლო სფეროს ერთობლივი კვლევების, ასევე, მეცნიერების კომერციალიზაციის მიზნებში იხსია.

თსუ-ს ნახევარგამტართა ფიზიკის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში ოპონატორის გამოყენებას სოფლის მეურნეობის სფეროშიც აქტიურად გეგმავენ. ინსტიტუტის ხელმძღვანელი შოთა მირიანაშვილმა უვარლის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლებთან მოლაპარაკებები დაიწყო. შედეგად, მომავალ წელს ვენახების ოპონირებული წყლით დამუშავება დაიწყება, რაც, ერთის მხრივ, ეკონომიურია და, ამავე დროს, სოფლის მეურნეობაში მხამქიმიკატების ჩანაცვლების საშუალებასაც იძლევა.

გარდა მრავალპროფილიანი ოპონატორების შემუშავებისა, ნახევარგამტართა ფიზიკის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში კიდევ რამდენიმე მიმართულებით მიმდინარეობს მუშაობა. უკვე მზად არის დაბინძურებული, მლაშე წყლის გამამტკნარებელი ჰიდროაქუსტიკური (კავიტაციური) ორიგინალური კონსტრუქციის მოწყობილობა. მოწყობილობაში მოხმარებული ენერჯის თითქმის 3/4 მზის ენერჯია იქნება. ამერიკის კონგრესის ფონდი დაინტერესებულია აღნიშნული იდეის განხორციელებითაც. ამ დროისთვის მიმდინარეობს მოლაპარაკებები.

„შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიასა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის გაფორმდა მემორანდუმი და იმ ურთიერთობებს, რომელიც უკვე არსებობდა სასწავლებლებს შორის, სამართლებრივი სახე მიიღო. ეს მემორანდუმი გვაძლევს შესაძლებლობას, კიდევ უფრო მეტი აქტივობები დავგვემოთ. აკადემია თავის მხრივ, მზად არის თავისი რესურსები, მატერიალური ბაზა დაუთმოს თსუ-ს სტუდენტებს, მისცეს შესაძლებლობა გაიარონ სტაჟირება და პრაქტიკული მეცადინეობები. ასევე, დაგვემილია სამეცნიერო დონეზე ურთიერთთანამშრომლობა. შსს აკატემია მოხარულია, რომ დღეს შეიძინა ისეთი ძლიერი პარტნიორი, როგორც არის თსუ”, – განაცხადა შსს აკადემიის რექტორმა გივი მიქანაძემ.

მემორანდუმის თანახმად, მხარეები განხორციელებენ ერთობლივ სასწავლო-საგანმანათლებლო პროექტებს, ერთმანეთს გაუზიარებენ ინტელექტუალურ და ტექნიკურ რესურსებს, მოაწვობენ ერთობლივ სამუშაო შეხვედრებს, სემინარებს, კონფერენციებს; ხელს შეუწყობენ სასწავლო პროგრამებსა და პროექტებში პროფესორების, ინსტრუქტორების, ტრენერებისა და ინსტრუქტორების ჩართვას, მხარეთა შორის თანამშრომლობას პრაქტიკული სასწავლო პროგრამის (კლინიკის) ფარგლებში.

ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი თსუ-სა და შსს-ს აკადემიას შორის

თსუ-ს ნახევარგამტართა ფიზიკის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში ოპონის მისაღები ახალი ორიგინალური კონსტრუქციის ოპონატორები შეიქმნა. ინოვაციური იდეას მკვლევართა ჯგუფი, თსუ-ს ნახევარგამტართა ფიზიკის ინსტიტუტის ფოტონურფიზიკის განყოფილების ხელმძღვანელის ვასილ შველიძის თაოსნობით, 30-40 წლის მანძილზე ამუშავებდა. შედეგად, შესაძლებელი გახდა მრავალპროფილიანი ოპონატორების შექმნა, რომელთა თვითღირებულება, არსებულ ანალოგებთან შედარებით, 2-ჯერ ნაკლები დაჯდება და მოხმარების პროცესშიც გაცილებით ნაკლებ ელექტროენერჯიას მოიხმარს. შედეგად მიიღება აქტიური უანგბადი (O₂) – ოპონი, რომელსაც გააჩნია უნიკალური ანტიბაქტერიული და ანტი-სეპტიკური თვისებები; სპობს ჭუჭყს, არასასურველ სუნს და პროდუქტს უნარჩუნებს სიჭორფეს; მოწყობილობა გამოიყენება ხორცის, ხილის, ბოსტნეულის, ჰაერისა და წყლის გასუფთავებისთვის, რომლებიც დაზიანებულია მავნე მიკრობიოლოგიური წარმონაქმნებით.

თსუ-ს მეცნიერთა იდეით ამერიკის კონგრესთან არსებული სპეციალური მიზნით შექმნილი ფონდით დაინტერესდა. მიმდინარეობს მოლაპარაკებები მრავალპროფილიანი ოპონატორების სრულმასშტაბიანი წარმოების დასაწყებად. კონგრესის წარმომადგენლებთან რამდენიმე სამუშაო შეხვედრა უკვე გაიმართა. პროექტი განხორციელებადია. ამერიკული მხარე მზად არის ქართული კონსტრუქციის ოპონატორების წარმოების დასაწყებად მეცნიერები სათანადო დაფინანსებით უზრუნველყოს.

როგორც სამუშაოების მთავარმა კონსტრუქტორმა, საინჟინრო აკადემიის აკადემიკოსმა ჯანო ზურაბაძემ აღნიშნა, შემთავაზებული ინოვაციური კონსტრუქციის ოპონატორები იმით არის მიმზიდველი, რომ ენერგოკვების სხვადასხვა წყაროების (ჩვეულებრივი ელექტროენერჯი, მანქანის აკუმულატორი, მზის პანელები და ა.შ.) გამოყენება შეიძლება. „ზაზარზე არის სხვადასხვა დანიშნულების და სხვადასხვა წარმადობის ოპონატორები. არსებულ ანალოგებს ჩვენს მიერ შეთავაზებული სკოპის დაბალი თვითღირებულებითა და, ასევე, დაბალი საექსპლუატაციო ხარჯებით: დაახლოებით 3,5-ჯერ უფრო იაფია, ვიდრე ზაზარზე არსებული კანადური, ჩინური ან იაპონური წარმოების. ამერიკის კონგრესის ფონდი დაინტერესებულია და დაგვეხმარება გრანტის მოძიებაში ან დაინტერესებული სპონსორის პოვნაში თუ, უკიდურეს შემთხვევაში, დაბალპროცენტაჟი კრედიტის აღებაში. პროექტი, საწყის ეტაპზე, დაახლოებით, 100-150 ათასი დოლარის ღირებულებისაა. მისი განხორციელების შემთხვევაში, იგეგმება უკვე არსებულ ზაზარზე თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი ქარხნის აშენება და ფართომასშტაბიანი წარმოების დაწყება. რა თქმა უნდა, ეს გახდება ერთგვარი შემოსავლის წყარო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისთვის და

მარიამ ლორთქიფანიძე: „უნივერსიტეტის ყველა ფაქულტეტი უნდა იხიტიხებოდეს საქართველოს ისტორიის ხერხედი“

1-ლი გვერდიდან

ბაია ბორაძე

ქალბატონი მარიამ ეკუთვნის უნივერსიტეტს და უნივერსიტეტი — ქალბატონ მარიამს!

„ქალბატონი მარიამ ეკუთვნის უნივერსიტეტს და უნივერსიტეტი ეკუთვნის ქალბატონ მარიამს! – ერთგვარი სლოგანი შესთავაზა დარბაზს უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ და აღნიშნა, რომ მარიამ ლორთქიფანიძე არის ყველაზე ახალგაზრდა პროფესორი უნივერსიტეტში თავისი სულით, შემართებითა და სიმბუნებით: „უნდა გითხრათ, რომ ძალიან რთული იყო, რაღაც კიდე გადგვეყვა მისთვის, რადგან, მგონი, არ არსებობს საქართველოში ისეთი კიდე, რომელიც ქალბატონ მარიამს არ აქვს მიღებული. ძალიან გაგვიხარდა, როცა ერთი ასეთი კიდე მაინც აღმოვაჩინეთ – მას არ აქვს უნივერსიტეტის მედალი. დღეს აღვადგინეთ ისტორიული სამართლიანობა და გვინდა ქალბატონი მარიამ უნივერსიტეტის მედალით დავაჯილდოვოთ“, – ასე მიულოცა იუბილე მარიამ ლორთქიფანიძეს უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ.

ღვაწლმოსილი მეცნიერის წინაშე საიუბილეო ღონისძიებაზე გამოვიდნენ საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენლებიც.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრმა ალექსანდრე ჯეჯელავამ იუბილარს ხანგრძლივი სიცოცხლე უსურვა და აღნიშნა, რომ მარიამ ლორთქიფანიძე ნამდვილად არის იმ რანგის მოღვაწე, რომელიც უძვირფასესი შენაძენია მთელი საქართველოს სამეცნიერო და საგანმანათლებლო წრეებისთვის: „თსუ-ში სწავლისას არ მქონია ქალბატონ მარიამსთან და მის მიმართულუბასთან შეხება, მაგრამ მახსოვს, რომ იგი ჩვენს ოჯახში მოიხსენიებოდა, როგორც სამეცნიერო და საუნივერსიტეტო ცხოვრების ერთ-ერთი დასაყრდენი და ღირსეული ლიდერი. თქვენი სახელი ჩემთვის უკავშირდება ოჯახიდან გამომდინარე ამ პირად ემოციას. მეორე საკითხი, რასაც მინდა ხაზი გავუსვა, არის ის, რომ ჩვენ გვინდა ვიყოთ ის ხალხი, ვინც აფასებს დამსახურებას და, მგონი, აქ გადის სწორედ ცივილიზებულიობის, კულტურის, ევროპელობის, ქრისტიანობის სახეობა. თუ ჩვენს ფესვებს მოვწყდებით, აღარ ვიქნებით ის, რაც გვინდა ვიყოთ. მგონია, რომ ქალბატონი მარიამ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისთვისა და მთელი საქართველოს სამეცნიერო და საზოგადოებრივი ცხოვრებისთვის არის სწორედ ის ადამიანი, რომელიც უნდა დაგაფასოთ და რომელსაც უნდა დავეყრდნეთ ჩვენი მომავლის მშენებლობისას. გვახსოვს, რომ ცოტა ხნის წინ მეორე და მესამე ხარისხში იყო გადატანილი ჩვენს ქვეყანაში მიღებული განათლება და რატომღაც უცხოეთში მიღებული განათლება ჩაითვალა განვითარების დასაყრდენად. ცხადია, არავინ აკნინებს არცერთ უნივერსიტეტს და საგანმანათლებლო კერას მსოფლიოში, მაგრამ, მეორე მხრივ, ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ, რომ ჩვენი ალმა მატერი, ჩვენი სახელმწიფო უნივერსიტეტი ნამდვილად არის იმ რიგში, რომლითაც მთელ მსოფლიოს შეუძლია იამაყო“, – აღნიშნა ალექსანდრე ჯეჯელავამ.

„გულწრფელად მემამაყება, რომ ვცხოვრობ მარიამ ლორთქიფანიძის საქართველოში და მქონდა ბედნიერება, რომ თქვენი მოღვაწეობისთვის მედეგნი ბინა თვალი“, – მიმართა იუბილარს საქართველოს პარლამენტის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტის თავმჯდომარე მარიამ ჯაშმა. მან გაიხსენა ის პერიოდი, როცა საქართველოს დამოუკიდებლობის მოპოვების პირველ

პერიოდში ქართული საზოგადოებისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა იმგვარი მოღვაწეების მიმართებას, როგორც აკადემიკოსი მარიამ ლორთქიფანიძე: „ჩემთვის უაღრესად დიდი პატივია, შემოვუერთდე ამ არაჩვეულებრივ ღონისძიებას. დღეს მე სტუმრის სტატუსით ვესწრებო, მაგრამ საქართველოს პარლამენტში ჩვენ აუცილებლად აღვნიშნავთ თქვენს საიუბილეო თარიღს და კოლეგებთან ერთად თქვენი მასპინძლობის და ღვაწლის დაფასების შესაძლებლობაც გვექნება. ალბათ, საქართველოში ვერ მოიძებნება სხვადასხვა ასაკის თუ პროფესიის ადამიანი, რომელიც არ იცნობს ქალბატონი მარიამს მოღვაწეობას და უაღრესად დიდ პატივს არ სცემდეს მას, როგორც გამორჩეულ ქალბატონს, ისტორიკოსს, მეცნიერს, აკადემიკოსს. ჩვენთვის ყველაზე ძვირფასი ჩამონათვალი სახელმწიფო კიდეებისა, რომელიც ქალბატონ მარიამს მიენიჭა მისი მოღვაწეობის დროს, თუმცა, გარდა ეროვნული კიდეებისა, მნიშვნელოვანია აღვნიშნოთ ამერიკის ბიოგრაფიული ინსტიტუტის მიერ გადაცემული კიდე – ათასწლეულის ღირსების მედალი, რომელიც ქალბატონ მარიამს 2000 წელს გადაეცა. ეს იყო გამორჩეული აღიარება ჩვენი სამეცნიერო საზოგადოებისა. თაობები იზრდებოდნენ „ქართლის ცხოვრების“ თურქულთარგმანის ეპოქის შესახებ შექმნილ სამეცნიერო პუბლიკაციებსა და ნარკვევებზე, მაგრამ დღეს მინდა, განსაკუთრებით გავამახვილო ყურადღება ქალბატონი მარიამს ღვაწლზე საქართველოს უახლეს ისტორიაში. მაშინ პატარა ვიყავი, მაგრამ კარგად მახსოვს 1989 წლის მოვლენები. მახსოვს თქვენი, როგორც გამორჩეული საზოგადო მოღვაწის, როლი დამოუკიდებლობის აღდგენის პროცესებში“, – განაცხადა საქართველოს პარლამენტის განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის კომიტეტის თავმჯდომარე მარიამ ჯაშმა.

საიუბილეო კრებული

საიუბილეო ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა თსუ-ს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის შრომების მე-12 ტომის პრეზენტაცია. კრებული მიეძღვნა აკადემიკოს მარიამ ლორთქიფანიძის 95-ე წლისთავს და სამი სუბმენტიდან შედგება: იუბილე, სამეცნიერო კვლევები და შრომები და საერთაშორისო პრეზენტაცია. კრებულის რედაქტორები არიან თსუ-ს პროფესორი თედო დუნდუა და ალექსანდრე ბოშიშვილი.

როგორც ჩვენთან საუბარში პროფესორმა თედო დუნდუამ აღნიშნა, საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტი არის სამართალმემკვიდრე იმ დიდი კათედრისა, რომლის გამგეც საკმაოდ დიდი ხნის განმავლობაში ბრძანდებოდა მარიამ ლორთქიფანიძე. „ამ კათედრაზე მუშაობა განსაკუთრებული პატივია იმის გათვალისწინებით, რომ მისი გამგეები იყვნენ: ივანე ჯავახიშვილი, სიმონ ჯანაშია, ნიკო ბერძენიშვილი, შოთა მესხია, მარიამ ლორთქიფანიძე და როინ მეტრეველი. შესაბამისად, ამ ინსტიტუტის თანამშრომლებს განსაკუთრებით დიდი პასუხისმგებლობა გვაწევს მხრებზე. კრებულის შედგენაში ინსტიტუტის თითქმის ყველა წევრმა მიიღო მონაწილეობა. მასალები გამოკვლევებულია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე“, – აღნიშნა თედო დუნდუამ. უმოკლეს ხანში კრებულის ელექტრონული ვერსია ინტერნეტშიც განთავსდება და Google Scholar-ის მეშვეობით მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოებისთვის იქნება ხელმისაწვდომი.

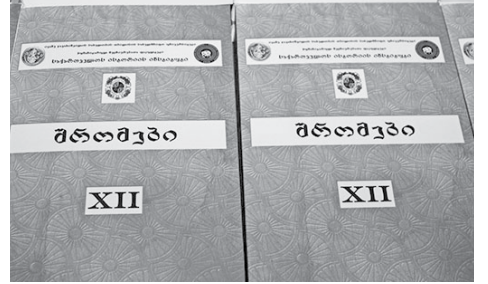
„ისტორიამ რა ჰქმნა?“

სხდომის მონაწილეებისთვის ასევე გაიმართა დოკუმენტური ფილმის – „ისტორიამ რა ჰქმნა?“ – პრემიერა, რომელიც ქალბატონ მარიამ ლორთქიფანიძის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას მიეძღვნა. ფილმის რეჟისორია გაზეთ „თბილისის უნივერსიტეტის“ რედაქტორი ნინო კაკულია.

თბილისის აკადემიური სტილი, ფაქიზად შერჩეული კადრები და სწორად დასმული აქცენტები – ესაა ის, რასაც მკვლევარი ფილმში გამოარჩევს. ავტორი ნაბიჯ-ნაბიჯ მიჰყვება მარიამ ლორთქიფანიძის ცხოვრებას და თითოეული ეტაპის სიფრთხილით გადასინჯვის შედეგად აღწევს იმ ეპოქის, რომელიც გასული საუკუნეების რეპრეზენტაციის მძიმე წლებისა და საქართველოს ისტორიის ხელყოფის ფაქტების გახსენებამ უნდა მოიტანოს. ფილმს მეტ დამაჯერებლობას სძენს ზუსტად შერჩეული კომენტარები და დამატებითი ვიზუალური მასალა, რაც მის დოკუმენტურობას უსვამს ხაზს.

ფილმის ჩვენებას დადებითი გამოხმაურებები მოჰყვა როგორც დარბაზში მსხდომთა მხრიდან, ასევე სოციალურ ქსელში.

პროფესორმა ოთარ ბაქანიძემ მას კარგად გააზრებული ფილმი უწოდა და აღნიშნა, რომ ავტორის ჩანაფიქრი – წარმოეჩინა მარიამ ლორთქიფანიძის ცხოვრება და პიროვნული ღირსებები, შესრულებულია: „ფილმი კარგადაა გააზრებული, ჩაფიქრებული და განხორციელებული. საქმე ის არის, რომ მასში მარიამ წარმოჩენილია მთლიანად – როგორ მოდის ზავსმობიდან; როგორ ქალიბდება მასში ნამდვილი ადამიანი, თუ გნებავთ, მებრძოლი ქალი; რომ შეუწყო ხელი, რო-

გორ მოერგო სიტუაციას და როგორი შეუპოვარი ადამიანი გაიხარდა. ისიც ზუსტადაა ნაჩვენები, რომ მარიამ დიდი მეცნიერი, მოღვაწე, სამშობლოსთვის და უნივერსიტეტისთვის თავდადებული ადამიანია. რუჟისორმა მიხანს მილწია“, – აღნიშნა მან ჩვენთან საუბარში.

„მინდა გულწრფელად მივლოცო ნინო კაკულიას, ფილმის რეჟისორს და ავტორს. ეს იყო არაჩვეულებრივი ქრონიკა ქალბატონი მარიამ ლორთქიფანიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისა, იმ წარმოუდგენლად დიდი ღვაწლისა, რომელთა საკმაოდ მნიშვნელოვანი ნაწილი საზოგადოებისთვის არც კი არის ასე ფართოდ ცნობილი. რამდენიმე ეპიზოდი, განსაკუთრებით საბჭოთა კავშირის პერიოდში ქართული ენის და საქართველოს ისტორიის სწავლების შევიწროებისა, ასეთ დეტალებში ჩემთვის ცნობილი არ იყო. ალბათ სიტყვებით გადმოცემა ძალიან რთულია იმ დამსახურებისა, რაც ქალბატონ მარიამს მიუძღვის მთლიანად საქართველოს თვითმყოფადობის შენარჩუნებაში. დიდი მადლობა მინდა ქალბატონ ნინოს გადავუხადო. აგვისტოს მიწურულს ჩვენ საქართველოს პარლამენტში ვუმასპინძლებთ ქალბატონ მარიამს და დიდი სურვილი მაქვს, ეს ფილმი ჩვენმა კოლეგებმაც ნახონ“, – აღნიშნა მარიამ ჯაშმა.

მარიამ ლორთქიფანიძის იუბილესადმი მიძღვნილი ღონისძიებები უნივერსიტეტში დასრულდა სამეცნიერო კონფერენციით, რომელმაც ორი დღის განმავლობაში იმუშავა. მასზე წარმოდგენილი იყო მოხსენებები ისტორიის, ლიტერატურათმცოდნეობის, ეთნოლოგია/არქეოლოგიის, ენათმეცნიერების, კულტურის კვლევების, ფილოსოფია/თეოლოგიის სექციებში.

მთავარი მესიჯი კი, რაც უნივერსიტეტს დიდმა მეცნიერმა დაუტოვა, მისივე სურვილია: „უნივერსიტეტის ყველა ფაკულტეტზე იკითხებოდეს საქართველოს ისტორიის კურსი!“.

რას ითვალისწინებს ქალაქ თბილისის მერიასა და სახრებულოსთან გაფორმებული მემორანდუმი?

მაია ბორაძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა 5 ივნისს თბილისის მერიასა და საკრებულოსთან თანამშრომლობის მემორანდუმები გააფორმა. მემორანდუმებს ხელი სსუ-ს რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ, თბილისის მერმა დავით ნარმანიამ და თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარემ გიორგი ალიბეგაშვილმა მოაწერეს.

თამარ დოლბაია

მემორანდუმში გაფორმდა სასწავლო პროგრამის ფარგლებში, როგორც პროგრამის ხელმძღვანელმა, სსუ-ს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა თამარ დოლბაიამ განაცხადა, ფაკულტეტზე შეიქმნა ახალი სამაგისტრო პროგრამა – „განვითარების კვლევები და ადგილობრივი თვითმმართველობა“. „ფაკულტეტზე ამ პროგრამის შექმნა და დანერგვა არსებულმა გამოწვევებმა გვიკარნახა. დღეს მსოფლიოში მწვავედ დგას მდგრადი განვითარების სწორი გამოყენების, ეკოლოგიური, მიგრაციული და სხვა პრობლემები, რომელთა გადაწყვეტა ადგილობრივი დონიდან იწყება. ამიტომაც დავაწყვილეთ მდგრადი განვითარება და ადგილობრივი მმართველობის შესწავლა, რათა სტუდენტს ჰქონდეს თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალება“, – აღნიშნა მან.

ცოდნა და მერიის კვალიფიციურ კადრებთან სტაჟირება, საბოლოოდ კარგ შედეგამდე მიგვიყვანს“, – განაცხადა მან. „მემორანდუმით გათვალისწინებული საკითხები მისასალმებელი და საჭიროა ქალაქის განვითარებისთვის. სტუდენტები იმუშავებენ თბილისის საკრებულოს სხვადასხვა კომისიაში, სამსახურებში, რაც ნიშნავს ქალაქის მართვაში ჩვენი მომავალი თაობის მეტ ჩართულობას. ეს პროექტი ახალგაზრდებს საშუალებას მისცემს გაიარონ სტაჟირება და განავითარონ საჭირო უნარ-ჩვევები“, – აღნიშნა თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარემ გიორგი ალიბეგაშვილმა.

ახალი სამაგისტრო პროგრამა – „განვითარების კვლევები და ადგილობრივი თვითმმართველობა“

სსუ-ს რექტორის გიორგი შარვაშიძის განცხადებით, ხელმოწერილი მემორანდუმით განვითარებაზე ორიენტირებული სპეციალისტების ჩამოყალიბებას შეუწყობს ხელს. სტუდენტები მაქსიმალურად უნდა ჩაერთონ იმ პროგრამის განხორციელებაში, რომელსაც დედაქალაქი გვამავს. თავის მხრივ, უნივერსიტეტი დედაქალაქს პრობლემების გადასაწყვეტად მოახმარს სამეცნიერო და სტუდენტურ პოტენციალს. „მერიასა და საკრებულოში სტუდენტთა პრაქტიკისა და სტაჟირების გარდა, ჩვენ ვიწყებთ კიდევ ერთ ახალ პროექტს დედაქალაქთან ერთად, რომელიც ეკოლოგიური პრობლემების მოგვარებას და შესაბამისი პოლიტიკის შემუშავებას ეხება. ამ პროექტს ვერმანეულ პარტნიორობებთან ერთად განვახორციელებთ“, – აღნიშნა გიორგი შარვაშიძემ.

ახალი სამაგისტრო პროგრამა „განვითარების კვლევები და ადგილობრივი თვითმმართველობა“ სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ინტერდისციპლინური კვლევების დეპარტამენტში წელსვე ამოქმედდება. სამაგისტრო პროგრამა მაგისტრებს მოამზადებს საჯარო და არასამთავრობო სექტორებში დასაქმებისთვის. „მდგრადი განვითარება დღეისათვის მსოფლიოში აქტუალური თემაა. თუ აქამდე განვითარებად ითვლებოდა ეკონომიკური ციფრების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ზრდა, რაც აბსოლუტურად არ აისახებოდა მოსახლეობის ცხოვრების დონესა და ხარისხზე, ახლა განვითარებას უყურებენ, როგორც ეკონომიკური, სოციალური, პოლიტიკური და კულტურული ტრანსფორმაციებს. სად მივდივართ ამ განვითარების შესახებ საუბარში? რა უნდა გადაწყვიტოს ეს პრობლემები? რა თქმა უნდა, მხოლოდ ადგილობრივ დონეზე, ჩვენს სინამდვილეში კი ადგილობრივი თვითმმართველობებში. მდგრადი განვითარების ამოსავალი პრინციპი არის ეკოლოგიის გაუმჯობესება, გარემოს დაცვითი სამუშაოების განხორციელება, მოსახლეობის ეკონომიკური დონის ამაღლება, წარმოების და მოხმარების ადმინისტრირების გაუმჯობესება და მისი სამართლიანად გადანაწილება მოსახლეობაში“, – განაცხადა ჩვენთან საუბარში პროგრამის ხელმძღვანელმა თამარ დოლბაიამ და აღნიშნა, რომ მომავალში შესაძლებელია სხვა რეგიონების თვითმმართველობებთანაც დამუშავდეს კავშირები და სტუდენტებმა პრაქტიკები იქაც გაიარონ, მაგრამ ამ ეტაპზე სრულყოფილი პრაქტიკის გავლა მხოლოდ თბილისში არის შესაძლებელი. ამიტომაც გაფორმდა მემორანდუმი ქალაქის მერიასა და საკრებულოსთან. პროგრამაში კომბინირებულია თეორიული, პრაქტიკული და კვლევითი კომპონენტები, რაც ხელს შეუწყობს სტუდენტებს – გამოიმუშავონ ორგანიზაციების, ერთობებისა და მათთან დაკავშირებული პოლიტიკის დაგეგმვის, შესწავლისა და ცვლილებების უნარები, რომლებიც საზოგადოების განვითარებას ემსახურება.

სამაგისტრო პროგრამის ამოცანაა: ღრმად და საფუძვლიანად შეასწავლოს სტუდენტს ადგილობრივი თვითმმართველობის სფერო, განვითარების თეორიები და კვლევის მეთოდები, მომიჯნავე დისციპლინები, მისცეს სტუდენტს კომპლექსური თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა ადგილობრივი თვითმმართველობის სფეროში; განუვითაროს ანალიტიკური აზროვნება, გლობალური და ლოკალური პრობლემების შეფასებისა და ანალიზის უნარი; თეორიული განათლების პარალელურად, გამოიმუშავოს ის პრაქტიკული უნარ-ჩვევები, რომელიც აუცილებელია ორგანიზაციების, სომხეთის ხელისუფლების, კულტურისა და ფართო საზოგადოების წარმომადგენლების ერთობლივ კონცერტზე მისასალმებელი სიტყვებით გამოვიდნენ ერევნის უნივერსიტეტის რექტორი არამ სიმონიანი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი გიორგი შარვაშიძე და საქართველოს ელჩი გიორგი საგანელიძე. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფოლკლორულმა ანსამბლმა „უნივერსიტეტმა“ სომხე საზოგადოებას წარუდგინა უნიკალური ქართული ფოლკლორული ნიმუშები და დაიმსახურა მაჟორიტეტის უმაღლესი შეფასება. 26 მაისს საქართველოს საელჩომ სასტუმრო „მარიოტში“ გამართა საზეიმო მიღება საქართველოს დამოუკიდებლობის დღესთან დაკავშირებით. ღონისძიებას დაესწრნენ სომხეთის რესპუბლიკის ეროვნული კრების ახლად არჩეული თავმჯდომარე არა ბაბლოიანი, სომხეთში აკრედიტებული საელჩოებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ხელმძღ-

ვანელები, სომხეთის პრეზიდენტის ადმინისტრაციის, სომხეთის რესპუბლიკის მთავრობის, ეროვნული კრების, სომხური სამოციქულო ეკლესიის, პოლიტიკური პარტიების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, მასმედიის, ანალიტიკური ცენტრების, მეცნიერებისა და კულტურის, ასევე ქართული სათვისტომო „ივერიისა“ და საერთაშორისო კლუბ „თბილისელების“ წარმომადგენლები. ოფიციალურ მიღებაზე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფოლკლორული ანსამბლის წევრებმა შეასრულეს ქართული ცეკვები და სიმღერები, რომელთაც დამსწრეთა ოვაციები მოჰყვა. სტუმრები ცდილობდნენ სამახსოვრო სურათები გადაეღოთ ქართველ სტუდენტებთან. მიღებაზე წარმოდგენილი იყო, ასევე, მინანქარში შესრულებული საიუვილიერო ნამუშევრების გამოფენა. შეხვედრაზე მისასალმებელი სიტყვით გამოვიდა სომხეთის რესპუბლიკაში საქართველოს ელჩი გიორგი საგანელიძე, რომელმაც საზგასმით აღნიშნა ამ დღის მნიშვნელობა ქართველი ერის ისტორიაში, ისაუბრა ქართული სახელმწიფოს საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითად პრიორიტეტებზე და ქართულ-სომხური ურთიერთობების პერსპექტივებზე. მისასალმებელი სიტყვით გამოვიდა, ასევე, სომხეთის რესპუბლიკის ეროვნული კრების თავმჯდომარე არა ბაბლოიანი, რომელმაც ქართველ ხალხს მიულოცა ეს მნიშვნელოვანი დღე და ხაზი გაუსვა ქართულ-სომხური თანამშრომლობის გაღრმავებისა და განვითარების აუცილებლობას.

ქართული დელეგაცია ერევნის უნივერსიტეტში

24 მაისს სომხეთის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩოსა და ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინიციატივითა და ორგანიზებით ერევანს ეწვია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დელეგაცია უნივერსიტეტის რექტორის, ბატონ გიორგი შარვაშიძის ხელმძღვანელობით. დელეგაციის შემადგენლობაში იყვნენ უნივერსიტეტის კანცელერი, ქალბატონი ნუნუ ოვსიანიკოვა და უნივერსიტეტის ფოლკლორული ანსამბლი „უნივერსიტეტი“. იმავე დღეს ერევნის უნივერსიტეტში შედგა ქართული დელეგაციის შეხვედრა უნივერსიტეტის რექტორატის წევრებთან. შეხვედრაზე ისაუბრეს ორ ქვეყანას შორის საგანმანათლებლო და სამეცნიერო სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავების პერსპექტივებზე, დასახეს ერთობლივი პროგრამები, რომელიც ითვალისწინებს ორ უნივერსიტეტს შორის სტუდენტთა და პროფესორ-მასწავლებელთა გაცვლას, ერთობლივი სამეცნიერო კონფერენციებისა და სპორტული შეჯიბრებების მოწყობას. 25 მაისს საზოგადოებრივი მაუწყებლის პირველი არხის დილის გადაცემაში სტუმრად მიიწვიეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი გიორგი შარვაშიძე, რომელმაც ისაუბრა ქართულ-სომხურ საგანმანათლებლო და

კულტურულ ურთიერთობებზე ორ უნივერსიტეტს შორის, მათი განვითარების აუცილებლობასა და პერსპექტივებზე. მან ხაზი გაუსვა ორ უნივერსიტეტს შორის ტრადიციულ მეგობრობას და ქართული უნივერსიტეტის ინტერესს არმენოლოგიური დისციპლინების მიმართ. იმავე დღეს ერევნის უნივერსიტეტის რექტორის და ქართულ დელეგაციის უმასპინძლეს საქართველოს საელჩოში. 25 მაისს, საღამოს, ერევნის ჰაკობ-პარონიანის სახელობის თეატრში გაიმართა ერთობლივი კონცერტი ერევნისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტების სტუდენტთა მონაწილეობით, რომელიც მიეძღვნა საქართველოსა და სომხეთს შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების 25 წლისთავს. საღამოს ესწრებოდნენ სომხეთში აკრედიტებული საელჩოების, საერთაშორისო

იუბილი

ქალიან უნდა გიყვარდეს ის საქმე, რომელსაც ასწავლი

აკადემიკოსი ელგუჯა ხინთიბიძე იუბილარია

მანია ტორაძე

მეცნიერება ამოუცნობი ობიექტივითაა – მისი ან გეგმისა, ან მოწინავედ აკვირდება და თუ არ გაიჭედი, გაბედულებებისა და პრინციპულობის სანაცვლოდ, შენს წინაშე აუცილებლად გაიხსნება კარი, რომელსაც უცხო სამყაროს ლაბირინთებში შეჰყავხარ.

სწორედ ეს გაბედულება და პრინციპულობაა ის ამოსავალი წერტილი, რომელიც მეცნიერს ახლის შეცნობის უნარს აძლევს. ამ გაბედულებასა და პრინციპულობას უნდა დაეყრდნობოდნენ კოლეგები აკადემიკოს ელგუჯა ხინთიბიძის საიუბილეო საღამოზე, როცა მისი ბოლოდროინდელი მეცნიერული კვლევების შედეგებზე, განსაკუთრებით კი „ვეფხისტყაოსანში“ განხორციელებულ შუა საუკუნეობრივისა და რენესანსის პარამონიის მიგნებაზე მიათითებდნენ. მეცნიერისთვის რამდენიმე ათეული წლის სიმძიმე (თუნდაც 80 წელი) არაფერია, რადგან ამ წლებს მხოლოდ გამოცდილება, ლაბირინთში მოძრაობის სიმშუბლე და საბოლოო მიზანმიმართული გზების ცოდნა მოაქვს. მეცნიერული გაბედულება და პრინციპულობა კი ის თვისებებია, რომელიც ერთეულს ხვდებათ წილად და ნიჭთან, მიზანდასახულობასთან, შრომისმოყვარეობასთან და დროის სწორად დანაწილებასთან ერთად, უცილობლად განაპირობებს წარმატებას. აკადემიკოსი ელგუჯა ხინთიბიძე ის მეცნიერია, რომლისთვისაც განგებას ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი თვისება უზოპობია. ალბათ, ამიტომაც, იგი დღეს სამართლიანად მიიჩნევა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საამაუო სახედ.

იუბილარმა ბავშვობის მოგონებებში გაუარია ისიც, თუ როგორ ააწყო მოსკოვიდან გამოწვერილი ნაწილებით რადიო, როგორ გაანაწევნა მათემატიკის მასწავლებელი იმის გამო, რომ ქართული აირჩია, როგორ დატოვეს ერთხელ სახლში მშობლებმა მარტო, როგორ შეკრიბა მთელი სამეგობრო და როგორ გაათენეს გალაკტიონის კითხვაში.

მეფე-პოეტს მის ცხოვრებაში, ალბათ, საკრალური მნიშვნელობა ჰქონდა – გარდა იმისა, რომ დღემდე ზეირად იცის მისი შემოქმედება, პროფესიის არჩევანშიც გალაკტიონს უთამაშია დიდი როლი, თუმცა, თუ ხინთიბიძეების ოჯახს გადავხედავთ, არც უტრადიცობა უნდა უოფილიყო: ბიძა – ანტონ ხინთიბიძე – მეცნიერი, ფოლკლორისტი გახლდათ, ხოლო ძმა – აკაკი ხინთიბიძე – ასევე ცნობილი მეცნიერი და უმცროსი ძმისთვის მისაბაძი მაგალითი.

ფაქტია, რომ ოჯახის ინტერესებმა და ფილოლოგიისაკენ სწრაფვამ გადაწონა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტზე ჩააბარა. აი, აქ დაიწყო მისი ცხოვრების ძალიან მნიშვნელოვანი პერიოდი, რომელშიც, ცოდნის მიღებასთან ერთად, სამეცნიერო გზაც გაიკვლია და მეგობრებიც შეიძინა. თუ შეიძლება, რომ კეთილი შურით შეგშურდეთ ადამიანის, ამ სამეგობროზე ერთი თვალის გადავლებაც კმარა: პროფესორი ალექსანდრე ალექსიძე (რომელიც, სამწუხაროდ, ადრე გარდაიცვალა), ცნობილი მწერლები და საზოგადო მოღვაწეები: დავით წერეთელი, ბაჩანა ბრეგვაძე, ჯემალ ქარჩხაძე... ახლა დარდობს, ცოტანად შემოვრჩით წუთისოფელსო, მაგრამ ის ცვალი, რაც მეგობრებს დაუტოვებიათ, მას ახლაც აჩნია.

როგორც თავად ამბობს, მეცნიერებით მისი დაინტერესება კორნელი კეკელიძემ განაპირობა: თავიდანვე ჩაგვიტოვა სამეცნიერო წრეებში და კორნელი კეკელიძის მიერ ჩემი პირველი შრომის შეფასებამ გადამაწყვეტინა სერიოზული მუშაობაო. როგორც ჩანს, ბატონმა კორნელიმ მოწოდების მეცნიერულ სიკეთესა და არგუმენტურობის უნარში იმთავითვე ამოიცნო მომავალი მეცნიერი და გზაც დაულოცა.

პროფესორ ელგუჯა ხინთიბიძის მეცნიერული ინტერესების სფეროა რუსთველოლოგია, ქართულ-ბიზანტიური და ქართულ-ვეროლოგიური ლიტერატურული ურთიერთობები. იგი ხელმძღვანელობს თსუ-ს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ლიტერატურის ისტორიის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტს და მის მიერვე დაარსებულ ქართველოლოგიური სკოლის ცენტრს. არის უამრავი ნაშრომისა და მონოგრაფიის ავტორი. მათ შორის გამორჩეულია საქართველოსა და ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში გამოცემული ნაშრომები: „ბასილი კაპადოკიელის „სამოღვაწეო წიგნის“ ქართული რედაქციები“ (თბილისი, 1968); „მსოფლმხედველობითი პრობლემები „ვეფხისტყაოსანში“ (თბილისი, 1975 წ.); „ვარლამ და იოსაფის“ ქართულ და ბერძნულ რედაქციათა მიმართებისათვის“ (პარიზი, 1976 წ. – ინგლისურ ენაზე); „ქართულ-ბიზანტიური ლიტერატურული ურთიერთობანი“ (თბილისი, ამსტერდამი – 1982, 1991, 1996 წწ. – ქართულ, რუსულ და ინგლისურ ენებზე); „შუასაუკუნეობრივი და რენესანსული

„ვეფხისტყაოსანში“ (თბილისი, 1993 წ.); „ქართული ლიტერატურა ევროპულ მეცნიერებაში“ (ამსტერდამი 2001 წ., თბილისი 2003 წ. – ინგლისურ და ქართულ ენებზე); „XI საუკუნის ორი უცნობი ქართული ხელნაწერის ფრაგმენტები ბერძნულ კოდექსში“ (რომი, 1998 წ. – ინგლისურად) „ვეფხისტყაოსანი“ შექსპირის ეპოქის ინგლისში“ (თბილისი, 2008 წ. – ქართულ და ინგლისურ ენებზე); „ვეფხისტყაოსნის“ იდეურ-მსოფლმხედველობითი სამყარო“ (თბილისი, 2009 წ.) და სხვ.

ელგუჯა ხინთიბიძის თითოეული სამეცნიერო ნაშრომი თუ მონოგრაფია შექმნილია რუტინული შრომის შედეგად, რომელსაც მისი კოლეგები დღეს უდიდეს შეფასებას აძლევენ. იუბილეზე პროფესორმა ლაურა გრიგოლაშვილმა მისი წარმატებები ნიჭს, შრომისმოყვარეობას და ორგანიზებულობას დაუკავშირა: „ელგუჯა დროს ყოველთვის პატივს სცემდა და ანგარიშს უწევდა, რითაც მაგალითს აძლევდა თავის სტუდენტობას“, – თქვა მან და კოლეგის სამეცნიერო დამსახურებების ჩამოთვლისას რამდენიმე პასაჟი გამოკვეთა: „ელგუჯა ხინთიბიძე ფართო მასშტაბის მეცნიერია. თითოეული მისი ნაშრომი საგანგებო ჩაღრმავებას და კვალიფიკაციას საჭიროებს და ეს მომავლის საქმეა. განსაკუთრებით მინდა დავუმაძღლო ძიებანი „ვეფხისტყაოსნის პრობლემატიკაში“, მან ამ მიმართულებით სერიოზული და ანგარიშგასაწვევი ნაბიჯები გადადგა და დასრულებული კონცეფცია შემოგვთავაზა. მან მოახერხა და თავისი ადგილი მიაკუთვნა შოთა რუსთაველს მსოფლიო კულტურის ისტორიაში. სწორედ ელგუჯა ხინთიბიძემ დაამტკიცა, რომ „ვეფხისტყაოსანში“ განხორციელებულია შუა საუკუნეობრივისა და რენესანსის შრომის შარბონია, რომ „ვეფხისტყაოსანში“ წამყვანი არის შუა საუკუნეობრივი პრობლემატიკა, მაგრამ მისი გადაწყვეტა რენესანსულია. ვფიქრობ, რომ მისი ამ კონცეფციის ექო ევროპულ სამეცნიერო წრეებშიც გაისმოხდა და მომავალში კიდევ მეტად დამკვიდრდება. „გავა დრო და დადგება ხანგრძლივი პროცესი ადამიანთა სწრაფვისა რწმენის, იმედისა და სიყვარულის ღვთაებრივი ორიენტაციების დასაბრუნებლად, რასაც თავიდან მოჰყვება სურვილი ღვთაებრივი სიყვარულის ამქვეყნიურ ურთიერთობებში მოპოვებისა“, – ბატონი ელგუჯას ეს სიტყვები სახელმძღვანელოდ უნდა იქცეს მეცნიერთათვის და თანამედროვე საზოგადოებისათვის“, – ასე დაახასიათა ქალბატონმა ლაურამ მისი კოლეგა და მეგობარი.

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა, პროფესორმა ნანა გაფრინდაშვილმა იუბილარის სამეცნიერო ცხოვრება მიმოიხილა და საზოგადოებას შეახსენა, რომ ყველა პოსტზე, სადაც კი ბატონ ელგუჯა ხინთიბიძეს უმოღვაწია, იყო პრინციპული და ქართული საქმის კეთების სურვილით გამორჩეული პიროვნება: „ბევრ თქვენგანს ბატონი ელგუჯა ხინთიბიძე მრავალ ამბლუაში უნახავს: ჩვენ გვახსოვს დეკანი ელგუჯა ხინთიბიძე, პრორექტორი ელგუჯა ხინთიბიძე, კათედრის გამგე ელგუჯა ხინთიბიძე... ყველა პოსტზე ყოველთვის ძალიან წარმატებული იყო, განსაკუთრებით კი პედაგოგიურ და სამეცნიერო სარბიელზე. მას იცოვს და აფასებს არა მხოლოდ ქართული, არამედ საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებაც. ფილოლოგია არ არის ის სფერო, რომელიც გვანებავს თავისი აღმოჩენებით და რომელშიც ყოველდღე ხდება რაღაც ეპოქალური სიახლეები. ბატონმა ელგუჯამ თავისი მოღვაწეობით ბიძგი მისცა ქართული ფილოლოგიის შემდგომ განვითარებას“, – აღნიშნა ნანა გაფრინდაშვილმა.

საიუბილეო სხდომაზე აკადემიკოს ელგუჯა ხინთიბიძეს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის სახელით იუბილე მილოცა სასულიერო აკადემიის რექტორმა მამა გიორგი ზვიადაძემ, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტმა გიორგი კვეციანიძემ, პროფესორმა ინესა მერაბიშვილმა, ყოფილმა სტუდენტებმა, დღეს უკვე კოლეგებმა:

„გავა დრო და დადგება ხანგრძლივი პროცესი ადამიანთა სწრაფვისა რწმენის, იმედისა და სიყვარულის ღვთაებრივი ორიენტაციების დასაბრუნებლად, რასაც თავიდან მოჰყვება სურვილი ღვთაებრივი სიყვარულის ამქვეყნიურ ურთიერთობებში მოპოვებისა“.

ელგუჯა ხინთიბიძე

ვალერი ასათიანმა და მაკა ელბაქიძემ, აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელმა ნელი მახარაძემ და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ, რომელმაც იუბილარს უნივერსიტეტის მედალი გადასცა. „ბატონი ელგუჯა დღემდე აკეთებს იმას, რასაც მთელი ცხოვრება ემსახურებოდა – ესაა მეცნიერების და ქართველოლოგიის პოპულარიზაცია, რომ მსოფლიოში ყველამ გაიგოს, ვინაა რუსთაველი და რა არის ქართველოლოგია. მოწმე ვარ, როგორ დადიოდა ბატონი ელგუჯა საქართველოსთვის მძიმე წლებშიც კი სხვადასხვა ინსტანციაში და როგორ უმტკიცებდა ყველას იმას, რომ ქართველოლოგიის სკოლის დაფინანსება აუცილებელი და საშური საქმე იყო. ამას მტკიცება არ სჭირდებოდა – ამ სკოლის მეშვეობით ჩვენ ძალიან ბევრი მეგობარი შევიძინეთ და ამ სკოლის გამოისობით ინტერესი ქართველოლოგიისა და ჩვენი ქვეყნისადმი დიპლომატიური ურთიერთობის ფაქტორად იქცა“, – აღნიშნა თავის გამოსვლაში გიორგი შარვაშიძემ. საიუბილეო სხდომის დასასრულს, აკადემიკოსმა ელგუჯა ხინთიბიძემ საკუთარი პედაგოგიური მოღვაწეობის ერთგვარი კრედიტ გაამხილა: „უნდა ვერვარდეთ, ძალიან გიყვარდეთ ის საქმე, რასაც ასწავლით“.

„მოგესალმებით ორი თვით უმცროს კოლეგას და შორიდან შეგურთდები თბილისელი და უცხოელი მომლოცველების რიგს. გისურვებთ სიმშვიდეს და დაუშრეტელ ენერჯიას თქვენს მრავალფეროვან მოღვაწეობაში. თქვენს იუბილეზე სხვები ალბათ კომპეტენტურად შეაფასებენ თქვენს ღვაწლს რუსთველოლოგიურ დისკუსიებში, რუსთაველის იდეური პარალელების, მოტივებისა და ცენტრალური კონცეფციების გამოკვლევებში, ე.წ. ქართული რენესანსის ადგილისა და ევროპულ აზროვნებასთან ურთიერთობის განსაზღვრაში. მე პირადად კი ხაზი მინდა გავუსვა თქვენს ხანგრძლივ პრაქტიკულ საქმიანობას, რითაც ქართველოლოგიურ ცხოვრებას ხელი შეუწყვეთ. დიდი მადლობა თქვენი მრავალფეროვანი სამსახურისთვის, ბევრი კონფერენციისა და ქართველოლოგიის სკოლის მოწვევისთვის და იმედი მაქვს, ტრადიციებს შეუცვლელად გააგრძელებთ, ან მომავალ თაობას გააგრძელებინებთ“.

გილფრიდ ბოუდერი, ოლდერბურგის უნივერსიტეტი

„ვეფხისტყაოსნის“ უცხო ენებზე შესრულებული თარგმანები ხიდეხს დებენ საქართველოსა და მსოფლიოს ურიცხვ ქვეყანას შორის. ამის წყალობით ელგუჯა ხინთიბიძის ერთ-ერთი სანიმუშო ღვაწლია საქართველოსა და ევროპას შორის გადებული ხიდი, რომელზეც ერთმანეთს ეგებებიან, დროისა და მანძილის მიუხედავად, შოთა რუსთაველი და უილიამ შექსპირი. ეს გახლავთ კულტურული ურთიერთობათა, ხალხთა მეგობრობასა და მშვიდობას შორის გადებული „სარაინდო ხიდი“... სასიხარულო იუბილეს გისურვებთ, ძვირფასო ბატონო ელგუჯა და თქვენი კვლევა-ძიების კეთილ გაგრძელებას ამ შესანიშნავი და აქტუალური მიმართულებით არჩეულ გზაზე“.

გასტონ ზუაჩიძე, საფრანგეთი, თბილისელი ნანტელი

გლობალური ეკონომიკა და სავალუტო ფონდის როლი მსოფლიოში

თამარ ლალიანი

„გლობალური ეკონომიკა და სავალუტო ფონდის როლი მსოფლიოში“ – ამ თემის შეხება იმსჯელოს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სადისკუსიო პანელზე, რომელიც 12 ივნისს გაიმართა. შეხვედრაში მონაწილეობდნენ სავალუტო ფონდის მმართველი დირექტორის მოადგილე ტაო ჟენგი, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი კობა გვენეტაძე, საქართველოს პირველი ვიცე-პრემიერი, ფინანსთა მინისტრი დიმიტრი ჭუმბიშვილი და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი გიორგი შარვაშიძე. დისკუსიაში აქტიურად ჩაერთნენ სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და ISET-ის სტუდენტები და პროფესორ-მასწავლებლები, ღონისძიებას ესწრებოდნენ ასევე ეროვნული ბანკის, ფინანსთა სამინისტროს და საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

„საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან აქტიური თანამშრომლობა და მისი მხარდაჭერილი პროგრამების განხორციელება ძალიან მნიშვნელოვანია, ვინაიდან ეს არის ჩვენი ეკონომიკური რეფორმების განვითარების გარანტი“, – განაცხადა თსუ-ს რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ, რომელმაც მსმენელს სავალუტო ფონდის მმართველი დირექტორის მოადგილე ტაო ჟენგის მოღვაწეობა გააცნო და იმ მნიშვნელოვან თანამშრომლობაზე ისაუბრა, რომელმაც საქართველოში განხორციელებული ეკონომიკური რეფორმების წარმატება განაპირობა.

„საქართველოში სტუმრობა დიდი პატივია. მნიშვნელოვანია თავად ის ფაქტიც, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ვიმყოფები და ვიხილავთ თანამედროვე ქართული ეკონომიკის მშენებლობის გზაზე არსებულ გამოწვევებს.

დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან დღემდე თქვენმა ქვეყანამ დიდ ეკონომიკურ წინსვლას მიაღწია და ბოლოდროინდელმა რეფორმებმა უწყვეტ განვითარებას დაუდო საფუძველი. გვინდა, რომ საქართველომ მდგრადი ეკონომიკური ზრდა იქონიოს და მთელი ქვეყნის მოსახლეობას მოუტანოს სარგებელი.

პირველ რიგში, დადებითად ვაფასებ საქართველოს ხელისუფლების მიერ გადადგმულ ნაბიჯებს ეკონომიკური განვითარების თვალსაზრისით. საქართველოს ხელისუფლება პასუხისმგებლობით ეკიდება 4-პუნქტიანი რეფორმის გეგმის განხორციელებას, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა საკითხებს. ჩვენ ურადღებებს ვამხავთ სტრუქტურულ რეფორმებზე, სტაბილურობის შენარჩუნებაზე. ასევე

მნიშვნელოვანია, ქვეყანაში იყოს ისეთი გარემო, რომელიც განავითარებს სხვადასხვა შესაძლებლობებს უცხოური ინვესტიციებისთვის. დარწმუნებული ვარ, ხელისუფლებასთან ეფექტური თანამშრომლობის გზით წარმატებით განვითარდებით დაგეგმილ პროგრამებს“, – განაცხადა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მმართველი დირექტორის მოადგილემ ტაო ჟენგმა, რომელმაც თავისი გამოსვლა გლობალური ეკონომიკის მოკლე აღწერით დაიწყო და როგორც გლობალური, ისე რეგიონალური ეკონომიკური ზრდის საინტერესო პროგნოზები წარმოადგინა.

„საერთაშორისო სავალუტო ფონდის პროგნოზით, საქართველოს ეკონომიკური ზრდა, მიმდინარე წელს, 3.5% იქნება, არადა გასული ორი წლის განმავლობაში საშუალო ზრდის მაჩვენებელი 2.8% იყო. ამას, მეტწილად, ინვესტიციები და კერძო მოხმარება განაპირობებს.

ჩვენი მოლოდინით, საშუალო ვადიან პერიოდში, ბოლოდროინდელი კლების შემდეგ, საქართველო დაუბრუნდება 5.5% ეკონომიკური ზრდის ნიშნულს. თუმცა, ეს დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად გააგრძელებთ კერძო ინვესტიციების, პროდუქტიულობის ზრდის და ექსპორტის მომატებელი კონკურენტუნარიანობის ხელშემწყობ ბოლოდროინდელ პოლიტიკას. მსოფლიო ბანკის დასკვნით, ბიზნესის კეთების გარემოც უმჯობესდება“, – განაცხადა ტაო ჟენგმა, რომელმაც საქართველოს იმ ძირითად გამოწვევებზე ისაუბრა, როგორცაა სექსპორტო ბაზა, შრომის ბაზარი, სადაც უმუშევრობა და დაუსაქმებლობა მაღალ ნიშნულზე ალწევს. „განუხრელი ძალისხმევით საჭირო ისეთი განათლების სისტემის შესაქმნელად, რომელიც ამ მოთხოვნას დააკმაყოფილებს. დაწყებით და საშუალო სკოლებში სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება საჭირო, მათ შორის პროფესიული განათლების შენარჩუნებით“, – განაცხადა ტაო ჟენგმა, რომელმაც მოუწოდა ახალგაზრდებს – მეტი

პასუხისმგებლობით მოეკიდონ სწავლაც განათლებას.

დისკუსიისას ასევე განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო გლობალურ ეკონომიკას და მის გავლენას მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებზე, მათ შორის საქართველოზე. გამომსვლელებმა ისაუბრეს მთავრობის 4-პუნქტიანი გეგმაზე, საქართველოს პასუხზე საგარეო შოკსა და ქვეყნის მთავარ გამოწვევებზე – მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტსა და დოლარიზაციაზე.

„დღევანდელი შეხვედრის მთავარი მიზანია სტუდენტ-ახალგაზრდობასთან ერთად მიმოვიხილოთ გლობალური ეკონომიკის გავლენა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებზე, მათ შორის საქართველოზე. მოგესვენებათ, რომ მცირე ზომის ღია ეკონომიკები, რომელთა რიცხვს საქართველოც განეკუთვნება, მუდმივად განიცდიან საგარეო შოკებს – ხან უარყოფითს, ხან დადებითს. 2014-2016 წლებში რამდენიმე უარყოფითი საგარეო შოკი დაფიქსირდა, რომლებიც ნეგატიურად ზემოქმედებდნენ არა მხოლოდ საქართველოს ეკონომიკაზე, არამედ ჩვენს სავაჭრო პარტნიორებსა და, ზოგადად, მთელი მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ეკონომიკებზე. აღსანიშნავია, რომ განსხვავებული იყო ქვეყნების ცენტრალური ბანკების პოლიტიკის რეაგირება სხვადასხვა შოკებზე. განსხვავებული განსაკუთრებით თვალსაჩინო იყო მონეტარულ და სავალუტო პოლიტიკებს შორის. კერძოდ, მაშინ, როდესაც ზოგმა ქვეყანამ გაცვლითი კურსის მართვის მიზნით, აქტიური სავალუტო ინტერვენციები განახორციელა, ზოგიერთ ქვეყანაში კურსის გაუფასურების საპასუხოდ მონეტარული პოლიტიკა მკვეთრად გამკაცრდა. საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკა კონვენტირებული იყო ინფლაციის მოლოდინებზე, ხოლო ინტერვენციები კი – იზვიათ ჭარბი მერყეობის შერბილებაზე. საგარეო შოკებზე სწორი რეაგირების გარდა მნიშვნელოვანია, ასევე, ადგილობრივი ეკონომიკის სტრუქტურული

რის გაუმჯობესებაზე ზრუნვაც. კერძოდ, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი და მაღალი დოლარიზაცია წარმოადგენს საქართველოს მაკროეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევებს. დღეს სსფ-ს მმართველი დირექტორის მოადგილესთან ერთად ამ საკითხებზე ვაგვამხვილეთ ყურადღება“, – განაცხადა ეროვნული ბანკის პრეზიდენტმა კობა გვენეტაძემ.

ჩვენი განვითარების გეგმა და ის მხარდაჭერა, რომელიც საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან გვაქვს, ერთმანეთს ემთხვევა – ამის შესახებ პირველმა ვიცე-პრემიერმა, ფინანსთა მინისტრმა დიმიტრი ჭუმბიშვილმა განაცხადა, რომელმაც საინტერესოდ ისაუბრა იმ მნიშვნელოვან მხარდაჭერაზე, რომელსაც სავალუტო ფონდი საქართველოს მიმართ ახორციელებს: „ზოგადად, ძალიან საინტერესოა სხვადასხვა კუთხიდან დანახული საქართველოს ეკონომიკის განვითარება, ამ შემთხვევაში ჩვენ გვყავდა მმართველი დირექტორის მოადგილე ტაო ჟენგი, რომელმაც მოგვახსენა მისი ხედვა საქართველოს ეკონომიკის განვითარებაზე. მინდა ამ შემთხვევაში გითხრა, რომ ჩვენი განვითარების გეგმა, რომელიც გავაჩინა და ის მხარდაჭერა, რომელიც საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან გვაქვს, ერთმანეთს ემთხვევა. ჩვენ ძალიან საინტერესო კითხვები გვქონდა ასევე სტუდენტებისგან, თუ რა იქნება ძირითადი მამორავებული ძალა და მიმართულებები, რომელიც გაზრდის ჩვენს ეკონომიკას შემდეგ წლებში. რა თქმა უნდა, ეს იქნება პროდუქტიულობის ზრდა, ახალი ინვესტიციები და საექსპორტო პოტენციალი, ასევე, ექსპორტის ზრდა, რომელმაც საბოლოო ჯამში პოზიტიურად უნდა იმოქმედოს ჩვენი ეკონომიკის განვითარებაზე შემდეგ წლებში“, – განაცხადა დიმიტრი ჭუმბიშვილმა.

შეხვედრის ბოლოს თსუ-ს რექტორმა დიდი მადლობა გადაუხადა სავალუტო ფონდის მმართველი დირექტორის მოადგილეს ტაო ჟენგს და ეკონომიკური გუნდის წევრებს საინტერესო შეხვედრისათვის, რომლის მთავარი მიზანი იყო – ახალგაზრდებთან ერთად ყოფილიყო მიმოხილული გლობალური ეკონომიკის გავლენა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებზე, მათ შორის საქართველოზეც.

აქვე უნდა ითქვას, რომ სავალუტო ფონდი დღესათვის ერთ-ერთ ყველაზე გავლენიან ეკონომიკურ ორგანიზაციას წარმოადგენს, რომელიც ხელს უწყობს საერთაშორისო სავალუტო თანამშრომლობას, საერთაშორისო ვაჭრობის გაფართოებას, თვალყურს ადევნებს ვალუტის სტაბილურობას და გასცემს კრედიტებს წევრ სახელმწიფოებზე საგადასახადო ბალანსების გასაწონასწორებლად. საქართველო საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წევრია 1992 წლიდან.

პრაქტიკული რჩევები

როგორ ავიცილოთ ხორბლის ჩანასახის ტოქსიური მოქმედება ავების დროს?

ეს ყველა უნდა იცოდეს

ბოლო ხანებში განსაკუთრებით მწვავედ დადგა ხორბლის ჩანასახის ლექტინ WGA-ის (Protein: Wheat germ agglutinin, WGA-Triticum aestivum) უარყოფითი გავლენის პრობლემა ადამიანებზე.

WGA გამოირჩევა იმუნოტოქსიკური, ნეიროტოქსიკური და კარდიოტოქსიკური თვისებებით. გამოვლენილია აგრეთვე დარღვევები გენეტიკურ აპარატსა და ენდოკრინულ სისტემაში.

WGA-ის გავლენით ორგანიზმში საგრძნობლად მცირდება ბუნებრივად მკვლეელი (NK) უჯრედების რაოდენობა და მათი აქტიურობა. WGA ნაწლავებსა და იმუნურ უჯრედებში ააქტიურებს ბაზოფილებიდან პროანთებითი პროცესების გამააქტიურებელ ინტერლეიკინ 6-ის გამოყოფას, რაც იწვევს წვრილი ნაწლავებისა და სახსრების ქრონიკულ ანთებას და სახსრებში არსებული ხრტილოვანი ქსოვილის დეგრადაციას. ადამიანებზე ლექტინ WGA-ის უარყოფითი გავლენის მიხედვით მიჩნეულია WGA-ს თერმოსტაბილური ბუნება და ნაწლავებში მათი დამშლელი ენზიმების მიმართ მდგრადობა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, დღის წესრიგში დადგა ადამიანებზე WGA-ით გამოწვეული უარყოფითი გავლენის პრე-

ნუგზარ ალექსიძე

ვენციის საკითხი. საგულისხმოა, რომ ნაწლავებში არსებული მიკროფლორის მემბრანებზე ჭარბი რაოდენობითაა წარმოდგენილი WGA-ის დამაკავშირებელი რეცეპტორები, ამიტომ პრევენციის მიზნით საჭიროა WGA-ის მოქმედების განეიტრალებაში აქტიურად ჩაერთოს იმუნოლოგოლები A და ნერწყვი არსებული გლი-

კოპროტინი მუცინი, რომელთა ზედაპირზე წარმოდგენილია WGA-ის შემოჭრის და გამანეიტრალებელი ტერმინალური შაქარი N-აქეტილ-D-გლუკოზამინი.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კვების დროს საჭიროა მაქსიმალურად დაგვეუბოთ მიღებული საკვები, ვიდრე ლუკმა სრულად არ იქნება გაჭრებული ნერწყვით. ექსპერიმენტულად დადგინდა, რომ ნერწყვის თანაობისას, ცილა WGA მუცინით მაქსიმალურად იბოჭება და კავდება მისი ტოქსიკური მოქმედება და ერთობლივად აგლუტინაცია (შეწყება), რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ტრომბის წარმოქმნის რისკს.

რეგულაციური არტრიტის დაავადების გამწვავებისას მაქსიმალურად უნდა მოვერიდოთ ხორბლის ფქვილისაგან დაზარალებულ საკვებსა და ისეთ პროდუქტებს, როგორცაა: არაქისი, სოიო, ქერი და ყველა ფერის წიწკა. WGA-ის, როგორც ცილის სრული დენატურაციის (ცილის სტრუქტურის დაშლა) და ინაქტივაციის მიზნით, სასურველია მივირთვათ ტოსტერში კარგად გახუხული პური, ნახშირწყლებით მდიდარი საკვები, ხილი და ბოსტნეული.

მას შემდეგ, რაც ცნობილი გახდა, რომ WGA-ის გავლენით ძლიერდება პროანთებითი ქიმიური მესენჯერის ინ-

ტერლეიკინ 6-ის ბიოსინთეზი, რომლის მოქმედებითაც ხდება სახსრების ხრტილის ინტენსიური დაშლა, მოლეკულური ბიოლოგიისა და გენეტიკური ინჟინერიის თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით, შეიქმნა ინტერლეიკინ 6-ის რეცეპტორის ბლოკატორი ACTEMRA, რომლის გავლენითაც ხდება ინტერლეიკინ 6-ის მოქმედებისა და, შესაბამისად, ხრტილის დაშლის შეკავება. სერიოზული კლინიკური გამოცდების შემდეგ ეს სამკურნალო პრეპარატი წარმატებით გამოიყენება რევმატიოიდული არტრიტის დაავადების სამკურნალოდ. სასურველია აღნიშნული პრეპარატი მივიღოთ თვეში ერთხელ დაავადების ადრეულ სტადიაზე ექიმის ურადღების ქვეშ. ACTEMRA გამოიყენება აგრეთვე მოზარდების სისტემური იდიოპათური არტრიტის სამკურნალოდ ორი წლის ასაკიდან. არსებობს პირდაპირი კავშირი WGA-ის გავლენით ალცჰეიმერისა და ათეროსკლეროზის განვითარების რისკისა, ამიტომ, მკაცრად უნდა დავიცვათ კვების წესი, საკვების გაჭრება ნერწყვით და მივირთვათ „ტოსტერში“ გახუხული პური.

პროფესორი
ნუგზარ ალექსიძე

„ონომასტიკის ექვთიმე თაყაიშვილი“ ივანე ჯავახიშვილის მედიუმ ღაჯილდოვან

საინფორმაციო ინფორმაცია

„ონომასტიკის ექვთიმე თაყაიშვილი“ „მიწისზედა არქეოლოგიის პატრიარქი“ – ასე მოიხსენიებდნენ თსუს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ქართული ენის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტთან არსებული ქართველური ონომასტიკის სამეცნიერო ცენტრის ხელმძღვანელს, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორს, პროფესორ პაატა ცხადაიას მისი დაბადებიდან 80 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო საღამოზე, რომელსაც უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობა, მეცნიერის კოლეგები, მოწაფეები და სტუდენტები ესწრებოდნენ.

საიუბილეო ღონისძიებაზე არაერთხელ აღინიშნა ის ფაქტი, რომ ონომასტიკის ცენტრს, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 1976 წლიდან ფუნქციონირებს, დაარსების დღიდან, მიუხედავად მრავალი წინააღმდეგობისა, მუშაობა არ შეუწყვეტია და ამჟამინდელ „ლომის წილი“, ონომასტიკის ლაბორატორიის დამაარსებელთან, ცნობილ ენათმეცნიერ ფარნაოზ ერთელიშვილთან ერთად, პაატა ცხადაიასაც მიუძღვის. იგი დღემდე ჩვეული თავდადებითა და ენერჯით აგრძელებს ამ სფეროში მოღვაწეობას, რის შედეგადაც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ამ კუთხით რამდენიმე მნიშვნელოვანი პროექტი განხორციელდა.

იუბილეო მეცნიერს თსუს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი ნანა გაფრინდაშვილი მიესალმა და მის მოღვაწეობაზე ისაუბრა: „დამსწრე საზოგადოებამ კარგად იცის, რომ მეცნიერმა, რომელიც მრავალი წელია სათავეში უდგას ონომასტიკის ცენტრს, მთელი თავისი ცხოვრება საყვარელ საქმეს მიუძღვნა. მან მთელი საქართველო ფეხით შემოიარა და მიდიწილი, ფასდაუდებელი მასალა მოიპოვა. იგი დღემდე მუხლახარებად

შრომობს და რჩება ონომასტიკის ერთ-ერთ მცველად, რადგან კარგად იცის, რომ ეს არის ჩვენი ერის, კულტურის მნიშვნელოვანი ნაწილი და სხვებსაც უჭადაგებს, რომ არც ერთი ტოპონიმიკური ერთეული არ უნდა დაიკარგოს და განადგურდეს. პაატა ცხადაიას დიდი დამსახურებაა ისიც, რომ იგი ცდილობს ახალგაზრდებსაც გაეცნოს ამ დარგის სიყვარული და ამ მხრივაც სამაგალითოა. თავმდაბალი, ჩუმი და წყნარი ადამიანი, მაგრამ ეს მანამდე, სანამ რომელიმე ლექსიკურ ერთეულს და, ზოგადად, ონომასტიკას არ შეეხება საქმე. ამ იუბილეზე ჩვენ მას შეგვიძლია ვუთხრათ, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ხრუნავდა და მომავალშიც იხრუნებს ონომასტიკის განვითარებაზე“, – აღნიშნა ნანა გაფრინდაშვილმა.

იმის ნიშნად, თუ რამდენად აფასებს უნივერსიტეტი მეცნიერის ღვაწლს, აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით, რექტორის მრჩევლებმა, პროფესორმა დარეჯან თვალთვაძემ პაატა ცხადაიას ივანე ჯავახიშვილის მედალი გადასცა.

„პაატა ცხადაია წლების მანძილზე კოლეგებთან ერთად, ხანაც სრულიად მარტო, პატრონობდა ტოპონიმიკის ლაბორატორიას. მან ბევრ გაჭირვებას და განსაცდელს გაუძლო და ღირსეულად გაიარა სამეცნიერო ცხოვრების გზა. ამ წლების

მანძილზე მან მნიშვნელოვანი ნაშრომები შექმნა. ყველამ იცის, რომ იგი მასაღის მოსაპოვებლად დაუღალავად დადიოდა მთებში თუ მიუვალ სოფლებში. მიუხედავად თავისი ასაკისა, ასეთ ექსპედიციებში იგი წლის წინათაც იყო. პაატა ცხადაიას თამამად შეგვიძლია „ქართული ენის არქეოლოგი“ ვუწოდოთ. ამიტომ, ქართული ტოპონიმიკის ერთ-ერთ მნიშვნელოვანს და უდიდეს მკვლევარს, მთელი უნივერსიტეტის სახელით, მიწნა, მივულოცო იუბილე და მომავალშიც წარმატებები ვუსურვო საყვარელი საქმიანობის გაგრძელებაში. წარსულში მას მიღებული აქვს უნივერსიტეტის მედალი, დღეს კი „თსუ-ში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი სამეცნიერო-პედაგოგიური მოღვაწეობისთვის, ქართველოლოგიის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის და განსაკუთრებული ღვაწლისათვის“ იგი ივანე ჯავახიშვილის მედალით ჰიდლოვდება“, – განაცხადა დარეჯან თვალთვაძემ.

მეცნიერის დაბადების დღე მიულოცა პროფესორმა ზურაბ ჭუმბურიძემ: „პაატა ცხადაიამ უნივერსიტეტში მოსვლისთანავე გამოიჩინა თავი, როგორც ნიჭიერი ახალგაზრდა. იგი ტოპონიმიკის ლაბორატორიის დამფუძნებელთან, ფარნაოზ ერთელიშვილთან ერთად თავდადებად იღვწოდა ამ სფეროს განვითარებისთვის.

პაატა ცხადაია, წლების განმავლობაში, ხშირად უმოკლესი ანაზღაურების გარეშე მუშაობდა და უზარმაზარი საქმე გააკეთა. სწორედ ამის შედეგია ის, რომ ჩვენ ამჟამად თავს ვიწონებთ უნივერსიტეტში შექმნილი ონომასტიკის ცენტრით“, – აღნიშნა ზურაბ ჭუმბურიძემ.

ონომასტიკის ცენტრის მუშაობაზე, მის როლზე და პაატა ცხადაიას დამსახურებაზე ისაუბრეს პროფესორებმა: შუქია აფრიდონიძემ, ელგუჯა ხინთიბიძემ, მეგრამ ჩუხუამ, დამანა მელიქიშვილმა, ავთანდილ არაბულმა და სხვებმა.

პაატა ცხადაიამ უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობას და დამსწრე საზოგადოებას მადლობა გადაუხადა ღვაწლის დაფასებისთვის.

ღონისძიების ბოლოს ქართველი ონომასტიკის სამეცნიერო ცენტრის მიერ ახალი გამოცემების (იგორ კეკელია – „პაატა ცხადაია – ქართველური ონომასტიკის მოჭირნახული“, შუქია აფრიდონიძე – „ქართველური ონომასტიკა – VIII“, პაატა ცხადაია – „საკუთარი სახელი მეგრულ (ლაზურ) ენაში“, პაატა ცხადაია – „ონომასტიკური ძიებანი“, დოღ თქვუაშვილი – „წინარეხის თემის ონომასტიკური მასალა“, გიორგი ქიტოშვილი – „ხიარისა და ფხვილის ონომასტიკური მასალა“) პრეზენტაცია გაიმართა.

„ღაჯილდოვანი“ უნივერსიტეტი

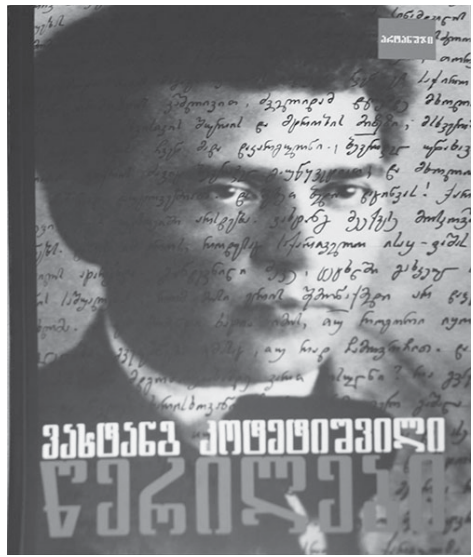
თამარ ღაჯიანი

3 ახტანგ კოტეტიშვილის „ღაჯილდოვანი“ უნივერსიტეტი – ეს განწყობა სუფევდა უნივერსიტეტში გამართულ ვახტანგ კოტეტიშვილის „წერილების“ წარდგინებაზე, რომელიც ჩვენი თანამედროვე ფოლკლორისტის, აწ გარდაცვლილი ვახუშტი კოტეტიშვილის მამა გახლდათ.

კრებული ვახტანგ კოტეტიშვილის წერილების პირველ პუბლიკაციებსა და რეპუბლიკაციებს წარმოადგენს, რომელიც XX საუკუნის 10-20-იანი წლების პირსამ და ვახტანგ კოტეტიშვილის პირადად არქივში შემოგვინახა. წერილები როგორც კონკრეტული პიროვნების, ასევე იმ რთული და წინააღმდეგობრივი ეპოქის უტყუარი სურათია.

„ჩვენი მიზანია ვახტანგ კოტეტიშვილის, რომელიც პირველსახოვანი ფოლკლორისტის სახელითაა ცნობილი, მეტი არაუმეტესად ციფრული ლიტერატორის კრიტიკოსის, ახალი ესთეტიკის შემქმნელისა და პუბლიცისტის სახელი. ამასთან, ფიქრობთ, რომ წერილები ხელოვნების შესახებ უფრო რეალისტურსა და არაუმეტესობს ვახდის კულტურის ამ სფეროში მის მიერ შეტანილი წვლილის ხარისხსა და მნიშვნელობას. ყოველ შემთხვევაში, თქვენს წინაშეა ვახტანგ კოტეტიშვილის წერილების რეპუბლიკაციის იმგვარი ცდა, რომელიც განმსაზღვრელი ავტორის ნებაა და არა რაიმე სახის კონსენსუსია. იმედა, ეს წიგნი ხელს შეუწყობს საინტერესო და წინააღმდეგობრივი დროის ქართველის ნააზრევს ყოველდღიურ ლიტერატურულ მიმოქცევაში და ბრუნებას. ჩვენ მხოლოდ ბიძგს ვაძლევთ ამ ნაწერებს, გზას კი ისინი თავად გაიკვლივეთ“, – წერს ფოლოლოგიური მეცნიერებათა დოქტორი ნონა კუპრეიშვილი, რომელმაც თავი მოუყარა სტალინის რეჟიმის მიერ დახვეწილი დიდი მამულიშვილის, ვახტანგ კოტეტიშვილის ნააზრევს – გაფანტულ დასული საუკუნის 10-20-იანი წლების ქართულ პერიოდიკასა და არქივებში. მკითხველს პირველად ეძლევა საშუალება – გაიცნოს ვახტანგ კოტეტიშვილი თავისი მრავალმხრივი მოღვაწეობით: იგი იყო ლიტერატურის ისტორიკოსი, ფოლკლორისტი, სოციოლოგი, ხელოვნების თეორეტიკოსი, ესეისტ, ისტორიკოსი, მოქანდაკე, მხატვარი, უნივერსიტეტი და საზოგადო მოღვაწე.

აი, რა წერია დიდი პატრიოტის, საქართველოს დამოუკიდებლობის მებრუნებელი დამ-

ცველის დაპატიმრების ოქმში, რომელიც ამ წიგნშია წარმოდგენილი: „აგენტებმა შინ-სახკომს აცნობეს, რომ ის განწყობილი იყო ანტი საბჭოთაო, პესიმისტურად, თითქმის ვერ ხედავდა საბჭოთა სინამდვილის პერსპექტივას. ექსპედიციებში ცოტას მუშაობს. სამაგიეროდ, საჯარო გამოსვლებს აწევს. უკმაყოფილებას გამოთქვამს იმის გამო, რომ რუსთაველის ინსტიტუტის ფოლკლორის ხელმძღვანელად ახალგაზრდა სპეციალისტი ჩიჭოვანი დანიშნეს, რომლის ხელმძღვანელობით მუშაობდა კოტეტიშვილი არ სურს. თავის ნაწარმოებებში სოციალიზმის გამარჯვება არ სურს“. სწორედ ეს ანტი საბჭოთა განწყობა გახდა მიზეზი „ტროიკის“ მიერ მისი დახვეწებისა. და აი, დღეს მისი გარდაცვალებიდან 80 წლის შემდეგ კიდევ ინტერესითა და აღფრთოვანებით ესაუბრობთ დიდი პატრიოტის, სამაგალითო მოღვაწის კულტურულ-შემოქმედებით მემკვიდრეობაზე.

პრეზენტაციაზე ვახტანგ კოტეტიშვილის „წერილების“ ლიტერატურულ ღირებულებასა და მნიშვნელობაზე ვრცლად ისაუბრეს რეცენზენტებმა: ასოციირებულმა პროფესორმა თამარ შარაბიძემ და ფილოლოგიის დოქტორებმა: ნინო პოპიაშვილმა და ნაირა ბეპიევამ.

პროფესორმა თამარ შარაბიძემ ვახტანგ კოტეტიშვილის ლიტერატურული და კრიტიკული წერილების მიმოხილვა დაიწყო

წერილით: „შავი სიტყვა“, სადაც ავტორი სინამდვილის სწორად აღსაქმელად მამულიშვილურ ტონს ირჩევს. „ვახტანგ კოტეტიშვილმა მოღვაწეობა ილიასეური შეტევით ხასიათის წერილებით დაიწყო: „მკაცრი სიტყვა დაგვეკარგო, ჩვენი მწერლობა კი საკრიტიკო დოღად გადაიქცა“, – მამულიშვილად ჟღერს ახალგაზრდა ლიტერატორის ეს სიტყვები. წერილსაც „შავი სიტყვა“ ჰქვია; შავია, რადგან კარგად მოჩანს ჩვენი ცხოვრების სინამდვილე, მასში შავი ფერი სჭარბობს, ნათელი ტონების მიმატება კი ავტორს არ ძალუძს. ვახტანგ კოტეტიშვილი გვიჩვენებს ლიტერატურისა და, ზოგადად, ხელოვნების ჩამორჩენის მიზეზს, ასახავს შედეგს და წინ უდგას ლიტერატორს გზას: „მახვილი მშენა საჭირო, რომ ცხოვრების ნაკარნახევი გასაგონი გახდეს, ღრმა შეგნება საჭირო, რომ გაითვალისწინო, რა იცის... წინააღმდეგ შემთხვევაში, სინამდვილე წაგზობიდან დაგასხვავებს. მაღლა ასვლა საჭირო, რომ მეტი დაინახო“. „საკაცობრიო დოღი ჩანაღო“, მისი აზრით, ქართველი მწერის ბრალი კი არ არის, არამედ – მისი მხედრის...“, – განაცხადა რეცენზენტმა.

ფილოლოგიის დოქტორმა, პროფესორმა, უნივერსიტეტის ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ხელმძღვანელმა ნაირა ბეპიევამ წიგნის წარდგინებაზე ვახტანგ კოტეტიშვილის ორი წერილი: „ილია ჭავჭავაძე“ და „სინამდვილე, როგორც სახე XIX საუკუნის ქართველისა – დღევანდელამდის“ მიმოიხილა და ავტორის ილიას გზის სულიერი და შემოქმედებითი მემკვიდრე უწოდდა.

„ჩემი მოკრძალებული აზრით, რაც კი ვახტანგ კოტეტიშვილს შეუქმნია, ყველაფერს წინ ეპიეთებად სიტყვა „ეროვნული უნდა ერთვოდეს და როგორც ლიტერატურათმცოდნეობაში, ენათმეცნიერებაში და მრავალ სხვა დარგში სწორი დიაგნოზის დამსხველმძღვანელი მეცნიერმა მიხელო ქურდიანამ წარმოაჩინა, იგი „ეროვნული ესთეტიკის შემქმნელად“ უნდა მოიხსენიებოდეს. მნიშვნელოვანია, რომ ვახტანგ კოტეტიშვილი არ იყო „საკუთარ ნაჭუნში“ გამოკეტილი პიროვნება, იგი ფართოდ დაიპაზონის მოაზროვნეა. მისთვის მოძმის საჭიარო საკუთარივე მტკიცებულება. ვახტანგ კოტეტიშვილი არა მარტო ქართველთა ცხოვრების, მისი მაქისემის თვალ-ყურამდევარია, იგი კავკასიელთა საერთო ტკივლსაც ღიად აცნობიერებს. ყველასთვის ცნობილია, რომ კავკასიელებს ველურებად ნათლავდნენ,

მათ კულტურას ველურობას უწოდებდნენ. თუ სცადე შენი თავის დაცვა, შენი ერის დარაჯობა, შენი ერის კომავობა – ეს ველურობაა, უკულტურობაა?

ვახტანგ კოტეტიშვილმა კარგად იცოდა, რომ ველურობა და უკულტურობა სხვის კუთვნილებაზე ხელის წაპოტინება და მისაკუთრებაა და არა საკუთარს დაცვა-შენარჩუნება.

და ბოლოს, ვახტანგ კოტეტიშვილის უფლის საჩუქარი უწოდეს რადიო „თავისუფლების“ ერთ-ერთ რადიოჟგნალში... დიახ, ვახტანგ კოტეტიშვილი იყო ერისთვის უფლის საჩუქარი. ღმერთმა ნუ მოაკლვს ქართველ ერს და მთლიანად კავკასიას ასეთი საჩუქარი... დროდადრო მაინც... – ამ სათქმელთა დასარულია თავისი გამოსვლა პროფესორმა ნაირა ბეპიევამ.

კრებულის შემდგენელი ნონა კუპრეიშვილი რენესანსული ტიპის მოღვაწე უწოდებს ვახტანგ კოტეტიშვილს და მისი მოღვაწეობის მასშტაბურობაზე მიგვანიშნებს: „იგი არის ლიტერატურის კრიტიკოსი, ესთეტიკოსი, ხელოვნებათმცოდნე და საზოგადო მოღვაწე. ამიტომაც წიგნში წერილები დაიყო ორ ჯგუფად: პირველი ჯგუფი არის „ლიტერატურა, კრიტიკა, ხელოვნება“, მეორე ჯგუფი – „საზოგადოებრივი და პოლიტიკა“. ყველაფერ პირინციპული და მართალია ეს ადამიანი, ეხება საქმე ლიტერატურას თუ საზოგადოების მოწყობის საკითხებს და, რაც მთავარია, მისი ეს პოზიცია გამყარებულია ენციკლოპედიური ცოდნით“, – აღნიშნა ნონა კუპრეიშვილმა, რომელმაც ვახტანგ კოტეტიშვილის ცხოვრებიდან საინტერესო ფაქტები გაიხსენა: „ვახტანგ კოტეტიშვილს მუდმივად ეკეთა შავი დიდი ზაფთა. ამბობენ, რომ ესეც ერთ-ერთი საბაზი იყო მისი დაკავებისა. რატომ გიკეთია შავი ზაფთა, ჰქითხეს. რას ნიშნავს ეს, შავი ზაფთა, საქართველოს გლოვობა? რაზეც უპასუხა: აბა, წითელი ზაფთა გაციკვით? რა, კლოუნი ხომ არ ვარო. წითელი ზაფთა, მოგვხსენებთა, ლეონის ეკეთა ხოლმე“. ასე რომ, წიგნის ავტორი არა მარტო თავისი შემოქმედებით აპროტესტებდა საბჭოთა რეჟიმის მიუღებლობას, არამედ გარეგნული ნიშნებითაც უსვამდა ხაზს თავის პრინციპულობას.

ვახტანგ კოტეტიშვილის მრავალმხრივი მოღვაწეობის მნიშვნელოვან ასპექტებზე ისაუბრა ავრთვე წიგნის ერთ-ერთმა რედაქტორმა ამირან არაბულმაც, რომელმაც სიმბოლურად მიიჩნია დიდი მამულიშვილის უნივერსიტეტში „ღაჯილდოვანი“.

რა მოხსენებით წარსდგა ქართულ მეცნიერთა ჯგუფი ქალაქ ამაღორაში გამართულ ხონვერენციაზე

მაია ბორაძე

5-9 ივნისს პორტუგალიის ქალაქ ამაღორაში გაიმართა სამეცნიერო კონფერენცია „დიფერენციალური და სხვაობიანი განტოლებებისა და გამოყენებები“ (ICDDEA – 2017) International Conference Differential and Difference Equations & Applications – 2017 – (Military Academy Amadora, Portugal – 5-9 – VI, 2017).

კონფერენციაზე მოხსენებებით წარსდგა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერთა ჯგუფი: ზუსტ და საზღვრისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი ილია თავხელიძე („რთული“ კონფიგურაციის მქონე გეომეტრიული ფიგურებისა და მათი მოძრაობის ფართო კლასის ანალიზურად წარმოდგენისა და კლასიფიკაციის ერთი მეთოდის შესახებ), თსუ-ს რაზმადის მათემატიკის ინსტიტუტის მეცნიერები: ნანა ოდიშელიძე და ნუგზარ შავლაძე („სინგულარულ ინტეგრირებად კონფერენციალური განტოლებათა

თან ერთად ასევე მიწვეულ იქნა სამხედრო აკადემიის კადეტებისთვის საჯარო ლექციის წასაკითხად.

„კონფერენცია მაღალორაში გაიმართა დონეზე ჩატარდა. ჩემთვის სასიამოვნო აღმოჩენა იყო, რომ ამ ქვეყანაში სამხედრო საქმესთან კავშირში განიხილავდნენ ზუსტ მეცნიერებებს და მიაჩნიათ, რომ სამოქალაქო განათლება განაპირობებს წარმატებას სამხედრო საქმეშიც. კონფერენციის გახსნაზე თავდაცვის მინისტრის მოადგილე გვესტუმრა, კონფერენციის მუშაობაში აქტიურად იყო ჩართული აკადემიის რექტორი, რაც იმის მანიშნებელია, რომ დიდი პატივს სცემენ მათემატიკურ მეცნიერებას. რაც შეეხება ჩვენს მოხსენებებს, უნდა ვთქვა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი საკმაოდ ძლიერად იყო წარმოდგენილი და ყველა მოხსენებელს სხვადასხვა ქვეყნის 210-მდე მეცნიერის დიდი ყურადღება დაიმსახურა“, – აღნიშნა ჩვენთან საუბარში ილია თავხელიძე.

ზუსტ და საზღვრისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის მათემატიკის მიმართულმა

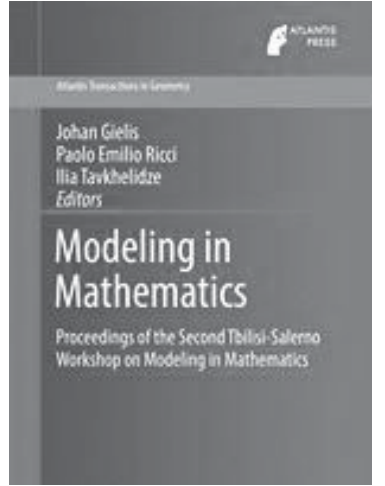
უნივერსიტეტის ის ძლიერი სეგმენტია, რომელიც განაპირობებს თსუ-ს მაღალ მონაცემებს მსოფლიოს უნივერსიტეტების სხვადასხვა სარეიტინგო სისტემაში. წლიდან წლამდე აქ ტარდება არაერთი სამეცნიერო კონფერენცია, სემინარი და სამუშაო შეხვედრა, სადაც აქტიურად მონაწილეობენ უცხოელი მეცნიერებიც.

სწორედ ამგვარი სამუშაო შეხვედრა – „თბილისი-სალერნოს მეორე შეხვედრა“ გაიმართა თსუ-ში 2015 წელს და მასზე წარდგენილი მოხსენებები იმდენად საინტერესო აღმოჩნდა, რომ, ანტვერპენის უნივერსიტეტის ინიციატივით, მასალები კრებულად გამოიცა.

კრებული „Modeling in Mathematics“ სულ ცოტა ხნის წინ, 23 აპრილს (სიმბოლურია, რომ ილია ვეკუას დაბადების დღეს) გამოსცა გამომცემლობა „Springer“-ის შვილობილმა კომპანია „Atlantis“-მა. მის გამოცემაში, თსუ-სთან ერთად, მონაწილეობდნენ ანტვერპენისა და სიმონ სტერლინის ინსტიტუტი. მასში სულ 11 მოხსენება შევიდა. სამი ნაშრომი ეკუთვნის ქართველი ავტორებს: მათგან ერთი

– რევაზ გრიგოლიას და ნუნუ მიცკევიჩის (იტალიელი მეცნიერ ანტონიო დინოლასთან ერთად) და ორი – ილია თავხელიძეს (შოლანდიელი, ბელგიელი, იტალიელი და ქართველი მეცნიერ მამანტი როგავასთან ერთად).

კრებული „Modeling in Mathematics“ განთავსებულია „Springer“-ის ვებ-გვერდზე <https://link.springer.com/book/10.2991/978-94-6239-261-8#editorsandaffiliations>.

უკრაინისტიის ცენტრმა თანამედროვე უკრაინულ მწერალს მარიანა კიანოვსკას უმასპინძლა

თამარ ღალიანი

თსუ-ს უკრაინისტიის ცენტრმა თანამედროვე უკრაინულ მწერალს მარიანა კიანოვსკას უმასპინძლა. შეხვედრას ესწრებოდნენ თსუ-ს უკრაინისტიის ცენტრის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიური მეცნიერებათა დოქტორი ოთარ ბაქანიძე და ახალგაზრდა მეცნიერები: ვანო მჭედელიძე, ნინო ნასაყიდაშვილი, სოფო ჩხატარაშვილი და სხვები.

მარიანა კიანოვსკა

თეორეტიკის განვითარების თვალსაზრისით, – განაცხადა მარიანა კიანოვსკამ.

შეხვედრაზე უკრაინელმა მწერალმა თანამედროვე უკრაინული ლიტერატურის მიმდინარეობებსა და იმ ტრადიციებზე ისაუბრა, რაც დღეს დამახასიათებელია უკრაინული ლიტერატურისთვის. როგორც მწერალმა აღნიშნა, უკრაინული ლიტერატურის განვითარება 2004 წლიდან დაიწყო და ახლა მას ვერცხლის ხანა უდგას. უკრაინული თანამედროვე ავტორები დღეს მსოფლიოში ცნობილი ავტორები არიან, მრავალ ენაზე ითარგმნება მათი შემოქმედება და უცხოეთის ქვეყნებში ძალიან პოპულარული ხდება. „უფროსი თაობის მწერლების უმრავლესობა ათასწლეულთა მიჯნაზე ახალგაზრდების უმრავლესობისგან განსხვავებულად წერს. ხოლო თუ ხარისხობრივ კრიტერიუმს ვილაპარაკებთ, აშუამად უკრაინულ ლიტერატურაში ვხედავთ განსხვავებული ტრადიციების თანაარსებობას, რომელთაგან თითოეული, სულ ცოტა, ორი-სამი მნიშვნელოვანი სახელითაა წარმოდგენილი“, – აღნიშნა მარიანა კიანოვსკამ.

მწერალმა უკრაინელი ახალგაზრდების ესთეტიკურ-ლიტერატურულ გემოვნებასა და ინტერესებზე ისაუბრა. „მხატვრული ლიტერატურით დაინტერესება გარკვეული სტატუსის მატარებელია უკრაინულ საზოგადოებაში და ამიტომ ახალგაზრდები ამ გზითაც ცდილობენ საზოგადოებაში დიდი როლი და თავის დამკვიდრებას. განათლებული, ნაკითხი ახალგაზრდები ყოველთვის იმსახურებდნენ გარემომცვეს სიმბათას და აღფრთოვანებას“, – აღნიშნა მარიანა კიანოვსკამ, რომელიც ავტორია პოეტური კრებულების: „ინკარნაცია“, „სონეტთა გვირგვინები“, „მითუმოქმედება“, „სიყვარული და ომი“ (მარიანა სავკას თანაავტორობით), „ადამის წიგნი“, „ჩვეულებრივი ენა“, „373“ და მოთხრობების წიგნისა „მდინარისპირა ბილიკი“. მისი ლექსები თარგმნილია ინგლისურ, პოლონურ, სერბულ, სლოვენურ, რუსულ და ბელორუსულ ენებზე. არის ნესტორ ჟამთააღმწერლის სახელობის ლიტერატურული პრემიისა და პოეტური ფესტივალის „კიევსკიე ლავრი“ ლაურეატი.

შეხვედრის ბოლოს უკრაინელმა მწერალმა მადლობა გადაუხადა ქართველ მეცნიერებს თბილისი და საინტერესო შეხვედრისათვის, რომელიც თსუ-ს უკრაინისტიის ცენტრში 30 მაისს გაიმართა.

გერმანიის სააღმწიფო განვლილი სამსახურის (DAAD) ყოფილი სტიპენდიატების შეხვედრა თსუ-ში

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის (DAAD) ყოფილი სტიპენდიატების შეხვედრა გაიმართა. ღონისძიებას თსუ რექტორი გიორგი შარვაშიძე, ვიცე-პრეზიდენტი, განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი ალექსანდრე ჯეჯელავა, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ელჩი საქართველოში ჰაიკე ფაიჩი, DAAD-ის გენერალური მდივნის მოადგილე ულრიხ გროტშუსი, პროფესორები, სტუდენტები, მოწვეული სტუმრები დაესწრნენ.

თსუ-ს რექტორის გიორგი შარვაშიძის თქმით, ღონისძიება საქართველო-გერმანიის სამეცნიერო კავშირებს ეძღვნება და ორგანიზებულია DAAD-თან ერთად, რომლის კურსდამთავრებულებს მასპინძლობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. „1988 წლიდან მოყოლებული, თსუ-ს DAAD-თან ურთიერთობის ძალიან დიდი გამოცდილება აქვს. წარმოვადგენთ იმას, რაც ერთობლივად უკვე გაკეთებული გვაქვს და ვისაუბრებთ იმაზე, თუ რა მომავალი, რა პერსპექტივა აქვს ჩვენს ორმხრივ ურთიერთობას. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის, რომ მას შემდეგ, რაც საქართველო გახდა შორიზონის 2020-ის წევრი, გაცილებით მეტი საშუალება გვაქვს, რომ ერთობლივი სამეცნიერო პროექტები ვაწარმოოთ“, – განაცხადა რექტორმა.

DAAD-ის გენერალური მდივნის მოადგილის ულრიხ გროტშუსის აზრით, საქართველო არის DAAD-ის ძალიან მნიშვნელოვანი პარტნიორი უკვე მრავალი წელია და ამ ხნის განმავლობაში საქართველოდან ასობით სტიპენდიატი იყო ჩართული პროექტებში.

„გერმანული სტიპენდიებით, მთა შორის სტუდენტური, სადოქტორო სტიპენდიებით, სამეცნიერო გაცვლითი პროექტებით ძალიან ბევრი ქართველი და გერმანელი სტუდენტი თუ მეცნიერი სარგებლობს. გერმანია არის ერთ-ერთი მთავარი მხარდამჭერი საქართველოს ევროატლანტიკური ამბიციების და ინტეგრაციის პროცესის განათლების სფეროში ხელშეწყობა არის მნიშვნელოვანი ჩვენი ქვეყნის განვითარებისთვის. დღეს DAAD-ის კურსდამთავრებულებს მივსალმებით, მადლობას ვუხდით ამ ორგანიზაციას და დავსახავთ შემდგომი თანამშრომლობის გეგმებს“, – აღნიშნა ვიცე-პრეზიდენტი, განათლებისა და მეცნიერების მინისტრი ალექსანდრე ჯეჯელავამ.

„გერმანიასა და საქართველოს ძალიან აქტიური ურთიერთობა აქვთ აკადემიურ სფეროში, რომელიც ყოველ წელს იხვეწება. დიდი მადლობა DAAD-ს იმ საქმიანობისთვის, რომელსაც მრავალი წელია აქტიურად ეწევა. ეს სტიპენდია განათლების თითქმის ყველა სფეროს მოიცავს. ევროკავშირის ქვეყნებში უფრო მიმოსვლამ კიდევ უფრო

დააახლოვა საქართველო გერმანიას და ევროპას. DAAD-ი ერთგვარი ხილია საქართველოსა და გერმანიას შორის“, – განაცხადა გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ელჩმა საქართველოში ჰაიკე ფაიჩიმ.

გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის ორგანიზაციის სტიპენდიატთა თსუ-ს პროფესორი, თბილისის მერი დავით ნარმანია, „მე, როგორც ამ პროგრამის ორგანიზაციის სტიპენდიატი, მოხსენებას გავაცდებ ჩვენი ქალაქის საინვესტიციო შესაძლებლობებზე. გერმანულ გამოცდილებასა და ადგილობრივ რეალობაზე დაურდნობით ვისაუბრებ, თუ რაოდენ მნიშვნელოვანია ჩვენი ქალაქისთვის გერმანიის ინვესტიციების განხორციელება“, – აღნიშნა დავით ნარმანიამ.

გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის ყოფილი სტიპენდიატების შეხვედრა „ქართულ-გერმანული სამეცნიერო ურთიერთობები: პარტნიორები ტრადიციასა და ინოვაციას შორის“ საქართველო-გერმანიის წლის მრავალფეროვანი თემებისა და ღონისძიებების ფარგლებში ტარდება. ამ შეკრებით ტრადიციულად აღინიშნება ინტენსიური სამეცნიერო ურთიერთობები ორ ქვეყანას შორის. ორდღიან ღონისძიებაზე თსუ-ში გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურის (DAAD) დაახლოებით 120 ყოფილი სტიპენდიატი იკრიბება და მონაწილეობას იღებს გერმანიის უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლების პლენარულ და საგნობრივ მოხსენებების განხილვასა და დისკუსიებში. მოხსენებები შეეხება ისეთ თემებს, როგორიცაა საქართველოს სასამართლო სისტემის ევროპეიზაცია, საქალაქო ეკოლოგია არქიტექტურებისა და გარემოს დამცველების მონაწილეობით, ქართულ-გერმანული ენობრივი და ლიტერატურული ურთიერთობები, აქტუალური დისკუსიები ისტორიასა და საზოგადოებაში, ქართული ეკონომიკისა და პოლიტიკის ტრანსფორმაციის პროცესები, ასევე საქართველოს განვითარების სისტემაში არსებული სამედიცინო სტანდარტების დაახლოება აქტუალურ სტანდარტებთან.

ადამიანის ადრეულ ასახში განვითარებაზე მოქმედი მნიშვნელოვანი ფაქტორები

ნაბო მობოლაძე

თსუ-ს, საქართველოს ბავშვთა ადრეული ინტერვენციის კოალიციის ორგანიზებითა და ფონდ „ღია საზოგადოება – საქართველოს“ მხარდაჭერით ბავშვთა ფსიქიკური განვითარების მიმართულებით საქართველოში ციკლი დაიწყო. პროექტის მიზანია მშობლების, სტუდენტების და, ზოგადად, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება ადამიანის ადრეულ ასაკში განვითარებაზე მოქმედი მნიშვნელოვანი ფაქტორების შესახებ. პირველი ლექცია თსუ-ში ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა, პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ წაიკითხა თემაზე – „სოციალურ-ემოციური სფეროს და თვითრეგულაციის განვითარების მნიშვნელობა ადრეულ ასაკში“. მოხსენებაში წარმოდგენილი გახლდათ – თუ როგორ მოქმედებს ბავშვის თავის ტვინის განვითარებაზე და შემდგომში მის სწავლაზე ემოციური სფეროსა და თვითრეგულაციის უნარის ნორმალური განვითარება. ასევე ნაჩვენებია ბავშვის სრულფასოვან კოგნიტიურ განვითარებასთან მის ემოციურ-სოციალურ სფეროს განვითარებაზე ზრუნვის მნიშვნელოვანი კავშირი.

პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ ისაუბრა მეცნიერების ახალ ნეიროფსიქოლოგიურ მიმართულებაზე, რომლის მიხედვითაც ადრეულ ასაკში ემოციური სფეროსა და თვითრეგულაციის განვითარება გავლენას ახდენს ბავშვის არა მხოლოდ პიროვნების ფორმირებაზე, არამედ თავის ტვინის ფუნქციონირებაზეც.

„სიცოცხლის პირველი ხუთი წლის განმავლობაში სოციალური კომპეტენციებისა და ემოციური განვითარება აღმოჩნდა მნიშვნელოვან კავშირში ბავშვის მომავალ მიღწევებთან, სოციალურ ურთიერთობასთან და გარემოსთან ადაპტაციასთან. ბევრი კვლევა ჩატარდა, სადაც კარგად არის ასახული ამ კავშირების მნიშვნელობა. 2010 წელს გამოქვეყნდა კვლევების ყველაზე დიდი მეტაანალიზი. ამ დაკვირვებებმა ხელი შეუწყო ფსიქოლოგიური ფსიქოლოგიისა და ნეირომეცნიერების ხედვის დაახლოებას. ნეიროფსიქოლოგიური მეცნიერება აღმოჩნდა სრულიად ახალი მიმართულება. ეს არის ნეირომეცნიერების და ფსიქოლოგიის კური თეორიის ინტეგრირების მცდელობა, რომელიც გულისხმობს, რომ ჩვილობასა და ადრეულ ბავშვობაში ობიექტთან მიჯაჭვულობა და დამოკიდებულება გავლენას არა მხოლოდ ინდივიდის პიროვნების ჩამოყალიბებაზე, არამედ მისი თავის ტვინის ფორმირებაზეც ახდენს. აქამდე ცნობილი იყო, რომ ადრეულ განვითარებას გავლენა ჰქონდა შემდეგ ჩვენს ცხოვრებაზე, მაგრამ ნეირომეცნიერების ახალი კვლევების მიხედვით აღმოჩნდა, რომ ასევე გავლენას ახდენს ჩვენი ტვინის ნეირონალური კავშირებისა და წრეების ფორმირებაზე.“

უახლესი კვლევების მიხედვით, ბავშვის თავის ტვინის განვითარება შესაძლებელი აღმოჩნდა მხოლოდ სხვის თავის ტვინთან ურთიერთობის დროს. შესაბამისად, ბოლო პერიოდში გამოჩნდა კვლევები, რომლის დროსაც ორი ადამიანის თავის ტვინის ინტერაქციაში იკვლევენ. კვლევებმა აჩვენა, რომ ორი თავის ტვინი ინტერაქციაში აბსოლუტურად განსხვავებული რამ არის, ვიდრე ერთი თავის ტვინი თავის ფუნქციონირებაში. ბავშვის თავის ტვინის განვითარება შესაძლებელია მხოლოდ მისი სოციალურ გარემოსთან ინტერაქციის შედეგად, რაც გაშუალებულია მისი აფექტურ-ემოციური ინ-

ტერაქციით, – განაცხადა თამარ გაგოშიძემ.

საჯარო ლექციის პროცესში გამოიკვეთა, რომ ადრეული ემოციურ-სოციალური განვითარება პირდაპირ პრობორციულად მოქმედებს საზოგადოების ფსიქიკურ განვითარებასა და ადამიანებს შორის ურთიერთობებზე. ადრეული ემოციურ-სოციალური განვითარებისას ბავშვი სწავლობს საკუთარი ემოციების მართვას, სხვისი ემოციების გარჩევას, სხვისი აზრებისა და გრძობების პატივისცემას. ემოციურ-სოციალური განვითარების ნატურალური პროცესის დარღვევის შემთხვევაში კი შედეგები თავს იჩენს ზრდასრული ადამიანის ქცევაში. თამარ გაგოშიძის განცხადებით, ის, რომ დღეს საზოგადოებაში, ხშირ შემთხვევაში ოჯახის წევრების მისამართით, ძალადობის თუ მკვლელობის უამრავი ფაქტი ხდება, მეტყველებს იმაზე, რომ მიზეზები ისეთი ინსტიტუციების როლში უნდა ვეძებოთ, როგორიცაა – ოჯახი, საბავშვო ბაღი, სკოლა.

„სკოლასა და საბავშვო ბაღზე საუბრისას ჩვენ ურადლებას მხოლოდ სწავლის ხარისხს ვაქვევთ. ამას ხელს უწყობენ მშობლებიც, რომლებიც მიიჩნევენ, რომ ფულს იხდიან, რათა მათმა შვილებმა მხოლოდ ცოდნა მიიღონ – 3 წლის ასაკიდან იცოდნენ 3 ენა, ისტორია და ასე შემდეგ. გამჭრალად დედის, როგორც პერსონის; შვილის, როგორც პერსონის; ასევე აღმზრდელის, როგორც პერსონის, როლი. ბავშვის ემოციურ-სოციალური სფეროს განვითარება გათვალისწინებული არ არის. შეცდომაა, როდესაც შვილი და მოსწავლეს ვუკლავთ ცნობისმოყვარეობას ფრაზებით – რამდენჯერ უნდა მკითხო? რა სულელურ კითხვებს სვამ? და ა.შ. თანამედროვე ვითარებაში ინფორმაციის ნაკადმა, ვირტუალურმა რეალურმა ოჯახის წევრები ერთმანეთისგან კიდევ უფრო გათიშა. ბავშვის განვითარებისთვის კი ძალიან მნიშვნელოვანია მიბაძვა, კონტაქტი, ურთიერთობა, რომლის გარეშეც ადრეული სოციალურ-ემოციური განვითარების ნატურალური პროცესი ირღვევა“, – აღნიშნა პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ. მომხსენებელმა ხაზი გაუსვა, რომ ბავშვის ემოციურ განვითარებასთან მისი კოგნიტიური განვითარება

მჭიდრო კავშირშია. ემოციურ განვითარებასთან დაკავშირებული პრობლემების, მაღალი შფოთვისა და დაბალი თვითშეფასების გამო ხშირად ბავშვებს უჭირთ სასწავლო მასალის ათვისება, კარგად არ უწვლივდებათ აღმასრულებელი, ანუ მარეგულირებელი ფუნქციები. ასევე, ფსიქოლოგების მიერ განხორციელებული სხვადასხვა კვლევების მეშვეობით დადგენილია, რომ მშობლის ფსიქოლოგიური მდგომარეობა პირდაპირ გავლენას ახდენს შვილზე. მაგალითად, დედის დეპრესიის შემთხვევაში ბავშვებს ურთულდებათ პოზიტიური მოლოდინის ქონა და პოზიტიური განწყობის შექმნა, რაც, ასევე, აფერხებს არა მარტო ენობრივ, არამედ შემეცნებით და ინტელექტუალურ განვითარებასაც. მისი თქმით, სკოლისთვის ემოციურ-სოციალურ მზობას ისეთივე გადამწყვეტი მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს, როგორც კოგნიტიურ განვითარებას.

„ადრეული ინტერვენციის პროგრამაში უნდა გავითვალისწინოთ, რომ შემეცნებითი უნარების განვითარებისთვისაც მნიშვნელოვანია აფექტური სფეროს სტიმულირება, რადგან პატარა ბავშვი სიამოვნების პრინციპით სწავლობს. აუცილებელია ბავშვის ბაზალურ-ემოციურ რეაგირებაზე წარმოდგენა ვეჭონდეს და გავითვალისწინოთ. ჩვენ იქიდან უნდა დავიწყოთ ბავშვის დახმარება, რა დონეზეც არის აფექტური განვითარების მხრივ. ენისა და კომუნიკაციის განვითარების ეფექტური სტიმულირებისთვის აუცილებელია ბავშვის და მშობლის ემოციური კომუნიკაციის გაუმჯობესება. ბავშვი ენას მისთვის მნიშვნელოვან უფროსთან ურთიერთობაში სწავლობს და ამიტომ ესაჭიროება უფროსთან, ცოცხალ მეტყველებასთან აქტიური კონტაქტი. ჩვენ ურადლება უნდა მივაქციოთ არა მხოლოდ შემეცნებით განვითარებას, არამედ ემოციური სფეროს განვითარებასაც, რაც მთლიანობაში ბავშვის ნორმალურ განვითარებას განსაზღვრავს“, – განაცხადა პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ.

მომხსენების პროცესში პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ ურადლება გაამახვილა ბავშვის ადრეულ ემოციურ-სოციალური განვითარებისას კომპიუტერული ტექნიკის ხევაგვლის

ფაქტორებზე. მისი ინფორმაციით, „აპონელმა მეცნიერებმა ჩაატარეს კვლევა სამი ჯგუფის ბავშვებზე: 1. ბავშვები, რომლებსაც ურთიერთობა ჰქონდათ ძიძასთან; 2. ბავშვები, რომლებსაც ურთიერთობა ჰქონდათ მშობლებთან; 3. ბავშვები, რომლებიც დიდ დროს ატარებდნენ კომპიუტერთან. აღმოჩნდა, რომ თუ ბავშვის ენა და მეტყველება გენეტიკურად სუსტი რგოლია, 2 წლამდე ადვილად მოწყვლადია. შესაბამისად, ის ბავშვები, ვინც კომპიუტერთან მეტ დროს ატარებდა, ავგინებდნენ მეტყველების განვითარებას და სიმპტომებით ემსგავსებოდნენ აუტიზტური სპექტრის მქონე ბავშვებს. კომპიუტერთან კავშირის გაწყვეტიდან სამი თვის შემდეგ კი ყველა ეს სიმპტომი უჭრებოდათ“.

თამარ გაგოშიძის საჯარო ლექციას როგორც თსუ-ს, ასევე სხვა უმაღლესი სასწავლებლების აკადემიური პერსონალის წარმომადგენლები, პრაქტიკოსი ფსიქოლოგები და მშობლები ესწრებოდნენ. ფსიქოლოგები ხაზს უსვამენ ბავშვთა ადრეული განვითარების პროცესში მშობლების ცნობიერების ამაღლების აუცილებლობასაც. მათი განცხადებითაც, წლების მანძილზე ყველა აქცენტს აკეთებდა ენისა და მეტყველების, შემეცნების უნარების განვითარებაზე, ნაკლები ყურადღება ეთმობოდა ემოციურ განვითარებას, რის შედეგადაც ბავშვებს სკოლაში მისვლის შემდეგ ეწყებათ შიშები და შფოთვა, რაც ადრეულ ასაკში ემოციური განვითარებისთვის ნაკლები ყურადღების მიქცევის შედეგია.

„ქალბატონი თამარის საჯარო ლექცია, როგორც ყოველთვის, თემატურად საფუძვლიანად იყო წარმოდგენილი და შემაჯამებელი ხასიათი ჰქონდა. მნიშვნელოვანია უფრო მეტი მსგავსი ღონისძიება ჩატარდეს, რადგან ეს ემსახურება ცნობიერების ამაღლებას – თუ რა მნიშვნელობა აქვს ადრეულ ასაკში ემოციურ განვითარებას ბავშვის შემდგომი განვითარებისათვის“, – განაცხადა ნეიროფსიქოლოგმა თეონა გავაშელიშვილმა.

საჯარო ლექციების მნიშვნელობასა და აუცილებლობაზე საუბრობენ მშობლებიც.

„საინტერესოა ასეთი სახის საჯარო ლექციები. დღევანდელ ვითარებაში მშობლებს ბავშვებთან კომუნიკაციისთვის ცოტა დრო რჩებათ, ამიტომაც ემოციური ფონი რთული სამართავია. დადებით მშობლებს ცოტა ურთულდებათ ბავშვებთან კონტაქტი და თამაში. ასეთი საჯარო ლექციების შემდეგ კი მშობლები უკეთ იახრებენ თავის როლს ბავშვის განვითარების პროცესში და მიდგომას ცვლიან. ვფიქრობ, რომ საჭიროა მეტი ინფორმაციის გავრცელება და ამ კუთხით საზოგადოების ინფორმირება“, – აღნიშნა ერთ-ერთმა მშობელმა მარი დათიშვილმა.

ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანის, პროფესორის თამარ გაგოშიძის საჯარო ლექცია ექრდნობოდა მსოფლიოს მასშტაბით გამოქვეყნებულ უახლეს კვლევებსა და თავად მომხსენებლის პირად გამოცდილებას. საჯარო ლექციის ვიდრე ჩანაწერი უკვე განთავსებულია სოციალურ ქსელებში. თსუ-ს, საქართველოს ბავშვთა ადრეული ინტერვენციის კოალიციის ორგანიზებითა და ფონდ „ღია საზოგადოება – საქართველოს“ ერთობლივი პროექტის ფარგლებში საჯარო ლექციათა ციკლი გრძელდება. ფსიქოლოგები ბავშვის ადრეული სოციალურ-ემოციური განვითარების მნიშვნელობაზე მოხსენებებს საქართველოში არსებულ სხვა უმაღლეს სასწავლებლებშიც წარმოადგენენ.

„მოხუცი ჯამბაზები“ თსუ-ს სცენაზე

ნაბო ობოლაძე

რუსთაველის თეატრის სპექტაკლი „მოხუცი ჯამბაზები“ 29 მაისს თსუ-ს სააქტო დარბაზის სცენაზე დაიდგა. წარმოდგენამ სრული ანშლაგით ჩაიარა. თსუ-ში სპექტაკლი თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის კულტურის დეპარტამენტისა და საქართველოს კულტურის პალატის ორგანიზებით დაიდგა. დასწრება თავისუფალი გახლდათ.

„არ მჯერა, რომ ამ სპექტაკლს დავესწარი. დიდი მადლობა, ძალიან ვისიამოვნე“; „სულ რომ არაფერი გააკეთოთ, მხოლოდ ამ სპექტაკლის ჩვენებით მოიგეთ ჩვენი გული“, – სტუდენტების მადლიერების გამოხატველი მსგავსი კომენტარები სოციალურ ქსელში მეორე დღესვე გავრცელდა.

„მოხუცი ჯამბაზები“ რუსთაველის თეატრის სცენაზე რეჟისორმა გოჩა კაპანაძემ რონალდ ჰარგუდის პიესის „კვარტეტის“ მიხედვით დადგა, რომელიც 1999 წელს დაწერა. რონალდ ჰარგუდი ოსკარის მფლობელიც გახლავთ, რომელიც მას ფილმ „პიანისტის“ სცენარისტის 2003 წელს გადაეცა.

სპექტაკლში „მოხუცი ჯამბაზები“ მოქმედება ხანშიშესულ ხელოვანთა პანსიონატში ვითარდება. რონალდ ჰარგუდის პიესაში მხოლოდ 4 მოქმედი პერსონაჟია, მაგრამ გოჩა კაპანაძემ კიდევ

რამდენიმე გმირი დაამატა: მთავარ, ქრისტეფორეს როლს მსახიობი კახი კავსაძე ასრულებს, შალვას როლში ჯემალ ლაღანიძეა, ლოლას როლში – ზაირა ლეზანიძე, ნინას როლში – მარინა

ჯანაშია, ალექსანდრას როლს კი მარინა კახიანი ასრულებს. რეჟისორმა გოჩა კაპანაძემ „მოხუცი ჯამბაზები“ პირველად რუსთაველის თეატრის სცენაზე 2008 წელს დადგა.

ნინო ქათამაძე და ჯგუფი „INSIGHT“ თსუ-ში

ნაბო ობოლაძე

ნინო ქათამაძე და ჯგუფი „Insight“ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სააქტო დარბაზში სოლო კონცერტი გამართა. ღონისძიება თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის ორგანიზებით მოეწყო. მომღერალი სტუდენტებთან საათნახევრიანი სრული პროგრამით წარსდგა. საღამომ სრული ანშლაგით ჩაიარა. კონცერტის დასრულების შემდეგ ნინო ქათამაძემ მსმენელს მადლობა Facebook-ის საკუთარ გვერდზეც გადაუხადა: „უღრმეს მადლობას ვუხდით ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შესანიშნავი საღამოსთვის და დიდი სიყვარულისთვის“.

თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობა ნინო ქათამაძის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მოწვევას დაახლოებით ერთი წლის განმავლობაში ცდილობდა. „ერთი წელი ვცდილობდით მის დათანხმებას, არ მოვეშვით და ახლა გამონახა დრო, რათა თსუ-ს სტუდენტებმა ისიამოვნონ. დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო მთლიანად თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს, რადგან ყველა ჩართული იყო ამ საღამოს ორგანიზებაში“, – აღნიშნა თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის წევრმა, ღონისძიების ორგანიზატორმა შოთა კუყერაშვილმა.

ნინო ქათამაძისა და ჯგუფი „Insight“-ის კონცერტი თსუ-ში 9 ივნისს გაიმართა. როგორც საღამოს დასრულების შემდეგ გახდა ცნობილი, მომღერალი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სოლო კონცერტს უოველ წელს გამართავს.

აღმოაჩინა „სახუთარი ვაჟა“ და მიიღო მონაწილეობა ხინო-ფესტივალში

შარტენია ბაროშვილი

„3 აჯა-ფშაველა უკვდავია, მაგრამ საინტერესოა, თუ როგორ აფასებს დღეს ჩვენი ახალგაზრდობა მის შემოქმედებას და იმ ღირებულებებს, რომელსაც იგი ჯადავებდა. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება სტუდენტური კინო-ფესტივალი – „ჩემი ვაჟა“, რომელიც ვაჟა-ფშაველას ფონდის, საქართველოს კულტურის პალატის და თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის ერთობლივი პროექტის – „გაუფრთხილდი საქართველოს ისტორიას“ – ფარგლებში განხორციელდება“, – განაცხადა ვაჟა-ფშაველას ფონდის ხელმძღვანელმა და მწერლის შთამომავალმა ლელა რაზიკაშვილმა უნივერსიტეტში, ვაჟა-ფშაველას კაბინეტში გამართულ პროექტის პრეზენტაციაზე.

ლელა რაზიკაშვილმა სტუდენტებს პროექტის – „ჩემი ვაჟა“ – კონკურსის პირობები გააცნო. მისი ინფორმაციით, კონკურსი ახალი სასწავლო წლის დასაწყისში, დაახლოებით, სექტემბერში დამთავრდება. სტუდენტების მიერ გადაღებული ფილმები სპეციალურად შექმნილ ვებ-გვერდზე განთავსდება, კომპეტენტური ჟიურის მიერ და ხმის მიცემის საფუძველზე გამოვლენილი გამარჯვებულები კი სოლიდური ფულადი პრემიებით დაჯილდოვდებიან. „აღბათ სიმბოლურია, რომ ჩვენ იმ ოთახში შევიკრიბეთ, საიდანაც ვაჟა-ფშაველა მარადისობას შეუერთდა და სამუდამოდ „დარჩა“ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, როგორც მასწავლებელი და მუდმივი შთაგონების წყარო. მნიშვნელოვანია, რომ პროექტში მონაწილეობა საქართველოს ყველა უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტს

შეუძლია. პროექტის მიზანი ისიც არის, რომ ახალგაზრდებმა უკეთესად გაიცნონ მწერლის შემოქმედება, მოძებნონ გასაღები და „საკუთარი ვაჟა“ აღმოაჩინონ“, – მიმართა ლელა რაზიკაშვილმა სტუდენტებს.

პროექტის პრეზენტაციას სხვადასხვა სასწავლებლის სტუდენტები დაესწრნენ. შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრალური უნივერსიტეტის სტუდენტური თვითმმართველობის პრეზიდენტის თათა თავდიშვილის თქმით, ეს პროექტი განსაკუთრებით საინტერესო იქნება მომავალი რეჟისორებისთვის და ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებით დაინტერესებული სხვა ადამიანებისთვის, რომლებსაც საშუალება ექნებათ თავიანთი ემოცია ფირზე აღბეჭდონ და საკუთარი შესაძლებლობების რეალიზაცია შეძლონ. „ვაჟა-ფშაველა ჩემი თაობისთვისაც საყვარელი და საინტერესო მწერალია. მისი შემოქმედება ამოუწურავ მასალას იძლევა, რათა საინტერესო ფილმები გადაიღონ მოყვარულმა თუ პროფესიონალმა სტუდენტებმა. როგორც ვიცი, ამ პროექტით უკვე ბევრი ახალგაზრდა დაინტერესდა“, – აღნიშნა თათა თავდიშვილმა.

თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის კულტურის დეპარტამენტის ხელმძღვანელის კახა ბალახაძის თქმით, პროექტი – „ჩემი ვაჟა“ – თსუ-ს სტუდენტებს საშუალებას მისცემს – ზაფხულის ცხელი დღეები საინტერესოდ და შინაარსიანად გაატარონ. „ჩვენ საქართველოს კულტურის პალატასთან ერთად არაერთ საინტერესო პროექტს ვახორციელებთ, სტუდენტური კინო-ფესტივალიც ამის დასტურია. თსუ-ს სტუდენტური თვითმმართველობის კულტურის დეპარტამენტი მაქსიმალურად შეუწოებს ხელს სტუდენტებს თავიანთი ჩანაფიქრის განხორციელებაში“, – განაცხადა კახა ბალახაძემ.

გურამ დოჩანაშვილი: ჩემთვის დიდი ბედნიერებაა ასეთი მხარდაჭერა ჩემი მხითხველისგან

შარტონია ბაროშვილი

„3 ინც უნდა შეგხვდეთ ცხოვრების მანძილზე, ყველას გადაუხადეთ მადლობა თქვენს ბედში მონაწილეობისთვის... ერთი ადამიანიც კი არ ხვდება მეორეს ცხოვრებაში შემთხვევით, მადლობა ყველას! ზოგს – ზღაპრებისთვის და ზოგს – ბიძგისთვის“, – ეს სიტყვები თანამედროვე ქართველ კლასიკოსად აღიარებულ მწერალს გურამ დოჩანაშვილს ეკუთვნის, რომლის შემოქმედების გაცნობა და მის პერსონაჟებთან შეხვედრა მკითხველისთვის ყოველთვის ხდება ის ბიძგი, რომ იმაზე უკეთესი გახდეს, ვიდრე იყო.

თსუ-ს საბავშვო უნივერსიტეტის „ნორჩ ჰუმანიტარტა სკოლის“ ორგანიზებით მწერალთან გამართულ შეხვედრას სკოლის მოსწავლეები, სტუდენტები და პროფესორ-მასწავლებლები დაესწრნენ, რომლებმაც გურამ დოჩანაშვილის შემოქმედებაზე მრავალი საინტერესო მოსაზრება მოისმინეს.

მწერლის შემოქმედებაზე და მის მნიშვნელობაზე ვრცლად ისაუბრა თსუ-ს ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა ნანა გაფრინდაშვილმა: „გურამ დოჩანაშვილმა შექმნა სამყარო, რომელსაც გურამ დოჩანაშვილის სამყარო ჰქვია. იგი თანამედროვეობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი შემოქმედი და მსოფლიო მნიშვნელობის კლასიკოსია. მისი მრავალი დამსახურებიდან საგანგებოდ მინდა გამოვყო ის ფაქტი, რომ ბატონმა გურამმა სოცრეალიზმის პერიოდში გამოაფხიხლა კომუნისტური რეჟიმის მიერ მიძინებული ქართული ლიტერატურა და ახალი სული შთაბერა მას. არ არსებობს ენოცია, რომელიც მწერალმა, როგორც ადამიანმა, თავისი ცხოვრების განმავლობაში არ განიცადა და რომელიც მან თავის ნაწარმოებებში არ აღწერა, შემდეგ კი ჩვენც გვაზიარა. თავისუფლად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ გურამ დოჩანაშვილი თანამედროვეობის ერთ-ერთი ყველაზე უფრო კეთილშობილი მწერალია, რომელიც ქადაგებს სიკეთეს და რომლის ნაწარმოებებში ბოროტებას ყოველთვის კეთილი საქმე და იუმორი ამარცხებს.“

გურამ დოჩანაშვილის ნეოლოგიზმები ხალხის მეტყველებაში გადავიდა: „ჩა-მოალაბორანტეს“, „გააუფროსმეცნიერ-თანამშრომლეს“ და სხვა – ამ სიტყვებს უკვე ისე ხშირად ვიუენებთ, რომ ბუნებრივად გვეჩვენება. ჩვენი ვალია, არა მარტო ღრმად შევისწავლოთ მისი შემოქმედება, არა მარტო გავითავისოთ ის, არამედ მწერლის ფენომენი მსოფლიოსაც გავაცნოთ, ვთარგმნოთ მისი ნაწარმოებები... მისი შემოქმედებით ყველას დავუმტკიცებთ, რომ ქართული კულტურა მხოლოდ ძველ საუკუნეებში არ შექმნილა, რომ ქართული გენი და ენერჯია არ დაშრეტოდა და საქართველოში დღესაც იქმნება შედეგები. ამისთვის მადლობა გურამ დოჩანაშვილს!“ – ასე მიესალმა ნანა გაფრინდაშვილი მწერალს.

გურამ დოჩანაშვილი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ უნივერსიტეტის მედლით დააჯილდოვა და მიმართა მას: „დღეს განსაკუთრებული დღეა უნივერსიტეტში. სტუდენტებით, მოსწავლეებითა და პროფესორებით სავსე დარბაზიც მოწმობს იმაზე, რომ გურამ დოჩანაშვილის შემოქმედების მიმართ ინტერესი ძალიან დიდია. მინდა, მადლობა გადავუხადო მწერალს, რადგან მან თავისი შემოქმედებით სრულიად სხვა სამყაროს გვაზიარა. ქართველმა ხალხმა უნდა იამაყოს იმ ფაქტით, რომ ჩვენ დღეს ცოცხალი კლასიკოსი გვყავს, რომელიც ტოლს არ უდებს მსოფლიო კლასიკოსებს. შესაძლოა, ახალგაზრდებმა კარგად არც იციან, რომ გურამ დოჩანაშვილი არის ერთ-ერთი ის პიროვნება, რომელმაც შექმნა დღევანდელი საქართველო. იგი აქტიურად იყო ჩართული ეროვნულ

მოძრაობაში და თანამოაზრეებთან ერთად იბრძოდა საქართველოს დამოუკიდებლობისთვის. მინდა, მთელი უნივერსიტეტის სახელით დიდი მადლობა გადაგიხადოთ ყველაფრისთვის და, ნიშნად ამ მადლიერებისა, უნივერსიტეტის მედლით დაგაჯილდოვოთ. იმედი გვაქვს, რომ მომავალ წელს თქვენ იქნებით ერთი გამორჩეული და საპატიო სტუმარი უნივერსიტეტის 100 წლის იუბილეზე“.

თსუ-ს პროფესორის თამარ პაიჭაძის ინფორმაციით, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე ყოველი გაზაფხულის სემესტრში სტუდენტები გადიან „თანამედროვე ქართული ლიტერატურის“ კურსს და, სხვა მწერლებთან ერთად, ისინი გურამ დოჩანაშვილის ნაწარმოებებსაც სწავლობენ. „ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ახალგაზრდობამ იცოდეს, თუ ვის მიჰყავს თანამედროვე ლიტერატურული პროცესი, ვინ არიან თანამედროვე კლასიკოსები. ჩვენმა სტუდენტებმა კარგად იციან თქვენ მიერ განვლილი რთული გზის შესახებ. სწორედ თქვენი ნაწარმოებებიდან ვისწავლეთ, როგორ უნდა გვიყვარდეს ადამიანები, სამშობლო და თავისუფლება. სწორედ თქვენი ნაწარმოებებიდან ვისწავლეთ, რომ არსებობს ორი გზა: – მონობასა და თავისუფლებას შორის. მონობაც ფინალია და თავისუფლებაც, ამიტომ ამ გზის გაგლა სჭირდება თანამედროვე პიროვნებას. სწორედ ამ თემატიკას ეხება გურამ დოჩანაშვილის ნაწარმოებები, რომლებიც, გარკვეულწილად, იმ დიდი პროცესების გაგრძელებაა, რომელიც მსოფლიო ლიტერატურაში მიმდინარეობს. დღევანდელი ღონისძიება მნიშვნელოვანია, რადგან ცოცხალ კლასიკოსთან შეხვედრა დიდი სტიმულია

თსუ-ს რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ გურამ დოჩანაშვილს უნივერსიტეტის მედლი გადასცა.

მკითხველისათვის“, – განაცხადა თამარ პაიჭაძემ.

ღონისძიების ორგანიზატორის, თსუ-ს საბავშვო უნივერსიტეტის ხელმძღვანელის მარინე ლომოურის თქმით, „სკოლის მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანია ისეთ დიდ მწერალთან შეხვედრა, როგორც გურამ დოჩანაშვილია. დარწმუნებული ვარ, ეს დღე დაუვიწყარი იქნება თითოეული მათგანისთვის“, – აღნიშნა მარინე ლომოურმა.

ღონისძიებაზე წარმოდგენილი იყო ფრაგმენტები გურამ დოჩანაშვილის ნაწარმოების მიხედვით შექმნილი სატელევიზიო სპექტაკლიდან „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“, რომელიც თამარ გოგუაძემ მოამზადა. შეხვედრაზე მწერალს „სიურპრიზიც“ ელოდა. არქიტექტორმა რომან ნაფეტვარიძემ საზოგადოება „ივერიის“ სახელით მწერალს საჩუქრად მახათას მთაზე მშენებარე ივერიის ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ხატის სახელობის ტაძარზე აღმართული ჯვრის ზუსტი ასლი გადასცა.

შეხვედრის ბოლოს გურამ დოჩანაშვილმა შეკრებილ საზოგადოებას მიმართა: „ჩემთვის დიდი ბედნიერებაა ასეთი მხარდაჭერა ჩემი მკითხველისგან. ესაა უნივერსიტეტი, სადაც დიდი ივანე ჯავახიშვილი ჰუმანიტარული შემოქმედებით კეთილგანწყობა, სიყვარული და თანადგომა, რაც დღეს მივიღე, დიდ ბედნიერებასთან ერთად, დიდ პასუხისმგებლობას მანიჭებს. ღმერთმა მომცეს ძალა, რომ გავამართლო ეს დიდი სიყვარული“, – აღნიშნა მწერალმა.

უნივერსიტეტთან შეთანხმებული ანბიდასავლური თაყყრილობა და უნივერსიტეტის ჰოზიცი

30 მაისს საინფორმაციო საშუალებებით გავრცელდა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა საზოგადოების გარკვეული ნაწილის შეხვედრა, რომლის თემაც იყო „დასავლური საფრთხეები საქართველოსთვის“.

როგორც საინფორმაციო საშუალებები წერდნენ, შეხვედრაში მონაწილეობდა თავდაცვის სამინისტროს უფროსი თანამშრომელი, ჯაშუშობაში ბრალდებული და პოლიტპატიმრის სტატუსით გათავისუფლებული პოლკოვნიკი ტრისტან წითელაშვილი.

მედიით გავრცელებულ ვიდეოში, რომელიც ამ შეხვედრას ასახავს, წითელაშვილი აცხადებს, რომ „საქართველოს ხელისუფლება ამერიკის საელჩოს და ამერიკის ელჩის მძევლია“. მისი თქმით, ამერიკის ელჩმა იმ დონეზე ითავხედა, რომ პანკისის ხეობაში ავიდა და სირიიდან დაბრუნებულ ისლამური სახელმწიფოს მებრძოლ ტერორისტებს შეხვდა. რისთვის? იმისთვის, რომ კერებს ქმნის იქ. დასავლეთი ებრძვის საქართველოს და რუსეთის პრეზიდენტი ვლადიმერ პუტინი მზადაა საქართველოსთან ისაუბროს ოსეთის და აფხაზეთის საკითხებზე“.

როგორც მედიაში გავრცელებული ინფორმაციებიდან ცნობილი გახდა, აღნიშნული შეხვედრის მონაწილეებმა იმსჯელეს ანტიდასავლურ სამოქმედო გეგმაზე (შეხვედრის ვიდეოჩანაწერი ამ დროისათვის უკვე აღარ იძებნება).

დენიზა სუმბაძე

წითელაშვილის ბრალდებას იმავე დღეს გამოეხმაურა ამერიკის შეერთებული შტატების ელჩი იან კელი, რომელმაც მედიასთან საუბარში აღნიშნა: „მოხარული ვარ, რომ შესაძლებლობა მაქვს, ამ უსაფუძვლო ბრალდებებთან დაკავშირებით დასამულო შეკითხვას გავცე პასუხი. პანკისის ხეობაში ვიყავი ერთხელ და ისიც საქართველოს პრეზიდენტ გიორგი მარგველაშვილთან ერთად. ალბათ, სულ რაღაც ნახევარი საათის განმავლობაში ვიმყოფებოდი იქ. მიმაჩნია, რომ საქმიანობის გამჭვირვალობა და საჯაროობა არის უმნიშვნელოვანესი. ჩემი საქმიანობა არის გამჭვირვალე, საჯარო და გაშუქებული. მე

მიხეილ ჩხენკელი

მხარს ვუჭერ საქართველოს რეფორმების პროცესს, საქართველოს ევროატლანტიკურ მისწრაფებებს და საქართველოს განვითარებას. ზოგადად, ჩემი მთავრობა ებრძვის ტერორიზმსა და ექსტრემიზმის ნებისმიერ გამოვლინებას“.

შეხვედრის მონაწილეებს და მათ მიერ განხილულ თემატიკას გაემიჯნა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. აღნიშნულ თემაზე საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ გავრცელებულ განცხადებაში ნათქვამია: „ქალბატონმა დენიზა სუმბაძემ, რომელიც წარსულში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მუშაობდა, თხოვნით მიმართა ჰუმანი-

ტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ადმინისტრაციას სამეცნიერო კონფერენციის ჩატარების მიზნით აუდიტორიის გამოყოფის თაობაზე. თუმცა განაცხადში აბსოლუტურად სხვა თემატიკა იყო მითითებული. მან თვითნებურად ჩაატარა ღონისძიება, რომელიც გასცდა წინასწარ გაცხადებულ თემატიკას. აღნიშნული შეხვედრა არ არის უნივერსიტეტის მიერ ორგანიზებული და, შესაბამისად, ფაკულტეტის ადმინისტრაციამ ვერ აიღებს პასუხისმგებლობას იმ განცხადებებზე, რაც გავრცელებულ ინფორმაციაშია მითითებული“.

მედიასთან სპეციალური განცხადება გააკეთა თსუ-ს პრორექტორმა მიხეილ ჩხენკელმა: „უნივერსიტეტი ინფორმირებული არ იყო. უნივერსიტეტის ერთ-ერთმა უფროსმა თანამშრომელმა შეცდომაში შეიყვანა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი. ამ შეხვედრასთან დაკავშირებით მათ თემა შეცვალეს, შესაბამისად, მოატყუეს ფაკულტეტი და უნივერსიტეტი. ჩვენი უნივერსიტეტის არც ერთი სტუდენტი, პროფესორი, თანამშრომელი ამ შეხვედრას არ ესწრებოდა. მინდა ხაზგასმით აღვნიშნო, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი კატეგორიულად ემიჯნება იმ აბსურდულ განცხადებებს, რაც ე.წ. სამეცნიერო შეკრებაზე გაკეთდა. ჩვენი უნივერსიტეტი იყო, არის და იქნება ევროპული ღირებულებების ერთგული“, – განაცხადა მიხეილ ჩხენკელმა.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მე-8 საერთაშორისო კონფერენცია ილია ვეკუას დაბადებიდან 110 წლისთავს მიძღვრება

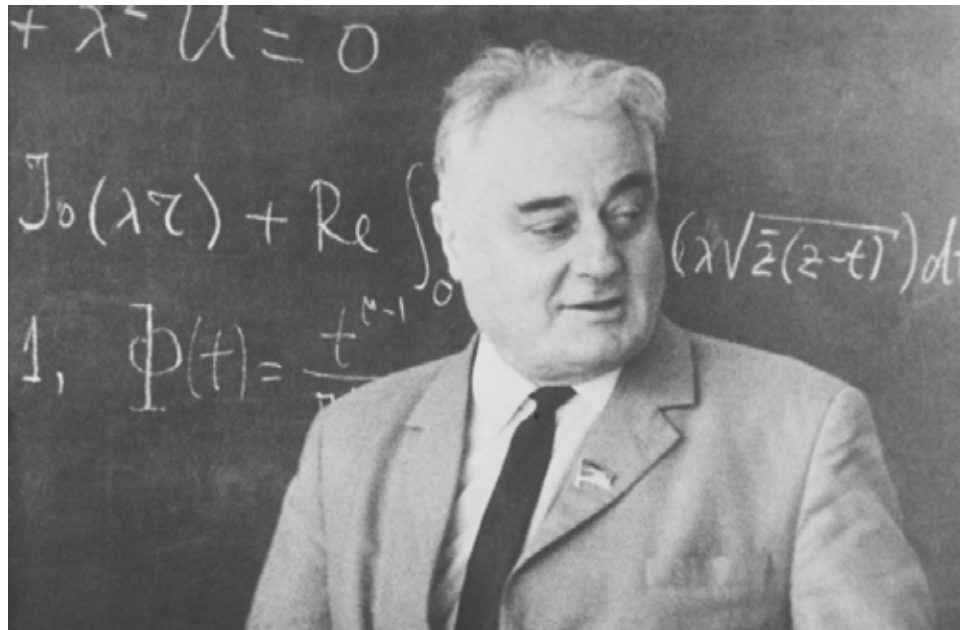
მათემატიკის საგნობრივი კლასიფიკაციის დარგების, მიმართულებების და ქვემიმართულებების დასახელებებში მსოფლიოს გამოჩენილი მათემატიკოსებისა და მექანიკოსების გვარებიდან მხოლოდ ერთეულებს შეხვდებით, მათ შორისაა ილია ვეკუა. საქართველოდან იგი ერთადერთია. 2017 წლის 23 აპრილს შესრულდა მისი დაბადებიდან 110 წელი.

ილია ვეკუას 110 წლისთავს მიძღვნიან მის მიერ დაარსებული ინსტიტუტის მის მიერვე დაარსებული სემინარის XXXI საერთაშორისო გაფართოებული სხდომები, რომელიც ჩატარდა 19-21 აპრილს. მის მუშაობაში ქართველ მეცნიერებთან ერთად მონაწილეობდნენ მეცნიერები ეგვიპტიდან, პოლონეთიდან, რუსეთიდან, სომხეთიდან, დასკვნით სხდომაზე ნოვოსიბირსკის უნივერსიტეტის პროფესორმა ა. კოჟანოვმა დამსწრეთა გააცნო ამ საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით ნოვოსიბირსკის უნივერსიტეტის რექტორის, რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის მ. ფედორუკის ადრესი. ამავე სხდომაზე დაჯილდოვდნენ ინსტიტუტის ბაზაზე მოქმედი მათემატიკისა და ინფორმატიკის თბილისის საერთაშორისო ცენტრის (TICMI) პრემიის მოსაპოვებლად კონკურსში მონაწილე დოქტორანტები და მაგისტრანტები პრემიით და სიგელებით.

საიუბილეო თარიღს მიძღვნიან სახეიმი სხდომა, რომელიც ჩატარდა 24 აპრილს საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს, უმაღლესი საბჭოს და აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის მონაწილეობით.

ორივე შეკრების მონაწილეებმა პატივი მიაგეს ილია ვეკუას ხსოვნას მთაწმინდის პანთეონში.

27-29 სექტემბერს, მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალ 2017-ის პროგრამის ფარგლებში, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტში ჩატარდება საქართველოს მექანიკოსთა კავშირის მე-8 საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც ასევე იუბილეს მიძღვრება.

ილია ვეკუა 1907 წელს დაიბადა საქართველოს თვალწარმტაც კუთხეში, აფხაზეთში, სამურხაქანოს სოფელ შეშელეთში. დაწყებითი განათლება მიიღო შეშელეთსა და გალში, საშუალო სკოლა ექსტერნის წესით დაამთავრა საქართველოს მეორე თვალწარმტაც კუთხეში, სამეგრელოში, ზუგდიდში, რის შემდეგაც ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე. ასპირანტურის კურსი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პირველი პრეზიდენტის, ქართული მათემატიკური სკოლის ლიდერის, აკადემიკოს ნ. მუსხელიშვილის რეკომენდაციით, სანქტ-პეტერბურგში გაიარა გამოჩენილი რუსი მეცნიერის, აკადემიკოს ალექსეი ნიკოლოზის ძე კრილოვის ხელმძღვანელობით; 29 წლისამ დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 32 წლისამ – სადოქტორო დისერტაცია; 39 წლისა გახდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წამდგომი წევრი და საკავშირო აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი, 1958 წელს კი საკავშირო აკადემიის წამდგომი წევრად აირჩიეს.

მისი გამოკვლევები, როგორც წესი, სათავეს იღებდა მექანიკის ამოცანებიდან, გრძელდებოდა ფუნდამენტური გამოკვლევებით კომპლექსურ ანალიზში, სინგულარულ ინტეგრალურ

და კერძოწარმოებულიან დიფერენციალურ განტოლებათა თეორიებში და გვირგვინდებოდა გამოყენებით მექანიკაში. ავტორიტეტულ ჟურნალებში ყველა ამ მიმართულებით გამოქვეყნებული სტატიები ჩამდებოდა მონოგრაფიებით, რომლებიც რუსულ, ინგლისურ, გერმანულ, ჩინურ და სხვა ენებზე ქვეყნდებოდა. ყველა მისი მონოგრაფია სხვადასხვა სახელობითი სახელმწიფო პრემიით აღინიშნა. მათემატიკოსების დავით ზილბერტის და რიხარდ კურანტის ცნობილ ორტომეულში „მათემატიკური ფიზიკის ამოცანების ამოხსნის მეთოდები“ გამოთქმული იყო სკეპტიკური მოსაზრება კერძოწარმოებულიან დიფერენციალური განტოლებების ამოხსნების ზოგადი წარმოდგენების სარგებლიანობის თაობაზე. როგორც მოგვიანებით კურანტი აღნიშნავდა, მათი ეს მოსაზრება მათთვის მოულოდნელად სრულად გააქარწყლა ამონახსნების ზოგადი კომპლექსური წარმოდგენების გამოყენებით ელიფსური განტოლებებისთვის სასახლოდ ამოცანების გამოკვლევის ილია ვეკუას მიერ შემუშავებულმა ახალმა მეთოდებმა, კერძოდ, ჰოლომორფული ფუნქციების მისეულმა წარმოდგენებმა წამდგომი სიმკვრივის მქონე კომპლექსური ინტეგრალების სახით.

ილია ვეკუამ და გამოჩენილმა ამერიკელმა მეცნიერმა ლიპმან ბერმა

ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად შექმნეს განზოგადებულ ანალიზურ ფუნქციათა თეორია. ლ. ბერსი წერდა: „სიბრტყეზე ელიფსურ კერძოწარმოებულიან დიფერენციალურ განტოლებათა თეორიაში ვეკუა ორ განსხვავებულ გზას მიყვებოდა. ერთი იყო სტეფან ბერგმანის ნაშრომის მსგავსი, რომელსაც მიყვავართ ცხად ფორმულამდე წამდგომი ანალიზური კოეფიციენტებიანი ელიფსური განტოლებების ამოხსნების კომპლექსური ცვლადის ნებისმიერი ჰოლომორფული ფუნქციების საშუალებით წარმოდგენებამდე. ვეკუამ გამოიყენა თავისი ფორმულები ძალიან ზოგადი სასახლოდ ამოცანებისათვის და ამ მხრივ მიიღო შედეგი, რომელიც დღეს აღიარებულია, როგორც ატია-ზინგერის ინდექსის თეორემის წინამორბედი.

ვეკუას გამოკვლევების სხვა მთავარი მიმართულება დაკავშირებულია ორი პირველი რიგის განტოლებისაგან შემდგარ სისტემის, განხილული როგორც განზოგადებული კოში-რიმანის განტოლებები, თვისებებთან. ამგვარად არ მოითხოვება წამდგომი კოეფიციენტების ანალიზურობა და აღმოჩნდა, რომ თვისებები, რაც განხილვის საგანია, კარგად შეიძლება იქნას გაგებული განზოგადებული კომპლექსური ფუნქციების თეორიის თვალსაზრისით. მაშინ როდესაც ვეკუას „განზოგადებული ანალიზური ფუნქციები“ ძირითადად იგივეა, რაც ჩემი „ფსევდოანალიზური ფუნქციები“, ჩვენი მოტივაცია და მიზნები რამდენადმე განსხვავებული იყო. კერძოდ, ვეკუამ თავისი თეორია გამოიყენა დრეკადი გარსებისათვის და ზედაპირების უსასრულოდ მცირე დეფორმაციებისათვის სამგანზომილებიან სივრცეში“.

აკადემიკოსი ნიკო მუსხელიშვილი თავის ერთ-ერთ მონოგრაფიაში ხაზგასმით აღნიშნავდა ილია ვეკუას წამყვან როლს სინგულარულ ინტეგრალურ განტოლებათა სრული თეორიის შექმნაში. თავისი სამეცნიერო მოღვაწეობის ბოლო პერიოდში ილია ვეკუამ გარსთა მათემატიკური თეორიის ახალი ვარიანტების შექმნას

ჩაის ცერემონიის ხელოვნება და ჰარუე ჯაიბანის რიტუალი

ნაბო ობოლაძე

იპონური „ჩაის ცერემონია“ – სადო მოეწყო თსუ-ს იპონური ენისა და კულტურის ცენტრში. საქართველოში იპონიის ელჩის მეუღლემ ჰარუე კაიტანიმ სადო ცენტრის თანამშრომლებისა და სტუდენტებისთვის გამართა. „ჩაის ცერემონია“ ძენ ბუდიზმის განუყოფელი ნაწილია, მას ატარებს ოსტატი – სპეციალურ ჭურჭელში ამზადებს ჩაის და სტუმრებს მასპინძლობს. ცერემონიის დროს სრული სიჩუმეა, აკრძალულია საუბარი ფულზე, ვაჭრობასა და ავადმყოფობაზე. მიზანი სულიერი სიმშვიდის მოპოვებაა, რაც ჩაის მომზადების ოსტატზე ბევრად არის დამოკიდებული.

„ცერემონიას მშვიდობის, ჰარმონიის, პატივისცემის, სიწმინდის პრინციპებით ვატარებთ. ეს გახლავთ ერთგვარი სტუმარ-მასპინძლობა, იპონურად ეწოდება – ომოტენაში. „ჩაის ცერემონიის“ ძირითადი დატვირთვა არის ის, რომ შენ ესაუბრები უფალს, უხენაესს, აწუნარებ გონებას, გულს და შემდეგ მშვიდად იწეებ დიალოგს თანამოსაუბრესთან.

იპონიაში ჩაი შემოვიდა ჩინეთიდან, თავიდან მას ბერები იყენებდნენ, როგორც წამალს, შემდეგ კი ცალკე ფე-

ნომენად ჩამოყალიბდა და ახლა უკვე „ჩაის ცერემონია“ შეგვიძლია განვიხილოთ – როგორც იპონური ფენომენი, რადგან ვაგრცელებდა იპონიაში, – განმარტა ჰარუე კაიტანიმ.

იპონური ჩაის ცერემონიის ჩატარების ხელოვნების დასაუფლებლად საკმაოდ დიდი დროა საჭირო: ძირითადი პრინციპების შესასწავლად – 2 წელი, დასახელოვნებად კი – 10 წელი.

„საქართველოში იპონიის ელჩის მეუღლემ ქალბატონმა კაიტანიმ გამოხატა კეთილი ნება, რომ ჩვენთვის „ჩაის ცერემონიის“ ეგზოტიკური რიტუალი ეჩვენებინა. ჩაი იპონელებმა ჩინეთიდან ჯერ კიდევ ადრეულ შუა საუკუნეებში შეიტანეს და შემდეგ „ჩაის ცერემონია“ ავიდა ხელოვნების რანგში. ეს უკავშირდება ძენ ბუდიზმს, რომელიც იპონიაში 12 საუკუნიდან განვითარ-

და. ჩაი, რომელსაც ამ დროს სვამენ, ადამიანს მედიტაციაში ეხმარება. სასმელი შეიცავს ვიტამინებს, რომლებიც დადებითად მოქმედებს ორგანიზმზე. ჩაის სმის განსაკუთრებული ჭურჭელი არსებობს. სახელური სასმისს არ უნდა ჰქონდეს, რათა ხელის შეხებით უფრო შეიგრძნოს სითბო და დადებითი აურა“, – აღნიშნა ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის შორეული აღმოსავლეთის რეგიონთმცოდნეობის მიმართულების ხელმძღვანელმა, პროფესორმა ნანა გელაშვილმა.

„ჩაის ცერემონიის“ დასრულების შემდეგ საქართველოში იპონიის ელჩის მეუღლე სტუდენტებსა და დამსწრე პროფესორებს იპონური ტკბილეულით გაუმასპინძლდა.

იპონური ჩაის ცერემონია იპონური ენისა და კულტურის ცენტრში 16 ივნისს მოეწყო. ცენტრი 2010 წლიდან მუშაობს და შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური აღჭურვილობით იპონიის მთავრობის გრანტის ფარგლებში მიმდინარეობს. სტუდენტებს, რომლებიც იპონურ ენასა და კულტურას სწავლობენ, საშუალება აქვთ მონაწილეობა მიიღონ იპონიის საელჩოს მიერ ორგანიზებულ ტესტირებაში. საუკეთესო შედეგების მქონე მონაწილეები სასწავლებლად ტოკიოს უნივერსიტეტში გაიგზავნებიან იპონური მხარის სრული დაფინანსებით.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მე-8 საერთაშორისო ხონფერენსია ილია ვეკუას დაბადებიდან 110 წლისთავს მიძღვრება

მე-12 მხ-დან

მიუძღვნა; შესაბამის მონოგრაფიაზე მუშაობა მძიმე სენთან ბრძოლაში დაამთავრა და აღესრულა 1977 წლის 2 დეკემბერს. მონოგრაფია რუსულად 1982 წელს გამოცემა გამოცემლობა „ნაუკა“-მ, ინგლისურად – 1985 წელს გამოცემლობა „პიტმან“-მა, ხოლო ქართულად – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობამ 2007 წელს. ინგლისური გამოცემის წინასიტყვაობაში გამოჩენილი იტალიელი მეცნიერი გაეტანო ფიკერა წერდა: „დღესათვის არსებობს გარსთა თეორიის მრავალი გააზრება. თუმცა წარმოდგენილი ვეკუასეული გააზრება განსხვავებული ინტერესის მქონე გამოყენებული ანალიზური მიდგომის გამო, მიდგომისა, რომელიც ასახავს დრეკადობის პრობლემების განხილვის თბილისური სკოლის ფილოსოფიას“.

ილია ვეკუა იყო საუნივერსიტეტო განათლების დიდი ორგანიზატორი, რაც მან სხვადასხვა პერიოდში გამოავლინა, როგორც თსუ-ს პროფესორმა, პრორექტორმა და რექტორმა, მოსკოვის მ. ლომონოსოვის სახელობის უნივერსიტეტის პროფესორმა, ნოვოსიბირსკის უნივერსიტეტის ერთ-ერთმა დამაარსებელმა და პირველმა რექტორმა.

აქტიურ, ღრმა და პროდუქტიულ სამეცნიერო მუშაობასთან ერთად

ილია ვეკუა და ნიკოლოზ მუსხელიშვილი

ილია ვეკუა იყო მეცნიერების დიდი ორგანიზატორი, რასაც იგი მთელი მისი მოღვაწეობის პერიოდში ავლენდა, განსაკუთრებით 1972-1977 წლებში საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტად ყოფნის დროს და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, 1966-1977 წლებში კიბერნეტიკის ფაკულტეტისა და გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის ჩამოყალიბება-განვითარების პროცესში. მას ეამაყებოდა, რომ ინსტიტუტს იმ პერი-

ოდში საბჭოთა კავშირის სამხრეთში უმძლავრესი ელექტრონულ-გამომთვლელი მანქანების უველაზე დიდი პარკი ჰქონდა, რამაც ხელი შეუწყო ქართველ მათემატიკოსთა, ფიზიკოსთა, ქიმიკოსთა, ეკონომისტთა და სხვათა გამოკვლევებში კომპიუტერული მეთოდების გამოყენებას. ილია ვეკუას სამეცნიერო და პედაგოგიურ პრინციპებზე დაფუძნებულ ამ ინსტიტუტში იმთავითვე ერთობლივ სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას ეწეოდნენ ინსტი-

ტუტის მკვლევარები, უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლები და სტუდენტები. ეს პრინციპები ინსტიტუტმა აქამდე შეინარჩუნა, რაც სრულად ეხმიანება განათლებისა და სამეცნიერო კვლევის ინტეგრაციის დღეს აქტიურად მიმდინარე პროცესს. ილია ვეკუა იყო თეორიულ და გამოყენებით მექანიკაში საერთაშორისო კავშირის გენერალური ასამბლეის წევრი, მრავალი, მათ შორის საერთაშორისო სამეცნიერო ორგანიზაციების უკიდურესად ჩატარებული საერთაშორისო სამეცნიერო შეკრების საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე ან წევრი, პლენარული და დაკვეთილი მოხსენებებით გამოდიოდა მათემატიკოსთა და მექანიკოსთა მსოფლიო კონგრესებზე.

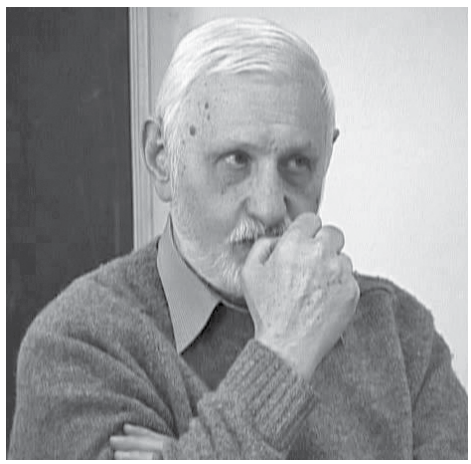
ვეკუა და ვეკუა სფეროში, სადაც მოღვაწეობდა, ილია ვეკუამ წარუშლელი კვალი დატოვა. უკვდავია მისი სამეცნიერო მემკვიდრეობა, რომელსაც დღესაც ავითარებენ მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხეში მისი მოწაფეები, რომელთა რიცხვი 30-ზე მეტია, და მრავალრიცხოვანი მიმდევრები.

გიორგი ჯიანი,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი, ევროპის მეცნიერებათა აკადემიის წევრი

„ცხოვრების მცოდნეობის მასწავლებელი“

თენგიზ კიკაჩიშვილის გარდაცვალებამ მის უამრავ სტუდენტს გული უზომოდ ატკინა და ეს არც არის მოულოდნელი და გაუგებარი... და თუკი ამოდენა სინანულს გამოხატავენ მისი ნამოწაფეები, ეს მხოლოდ იმ სვედის ზეიმა, რაც გარდაცლილის ამკვენიურ მუდმივ ჩრდილს კვლავაც კვებავს და ალამაზებს...

სტუდენტებმა სოციალურ ქსელში შექმნეს გვერდი სახელწოდებით - „თენგიზ კიკაჩიშვილის შემოქმედება“. გვერდი იქმნება მათთვის, ვის სულშიც ბატონმა თენგიზ კიკაჩიშვილმა სიკეთის მარცვალი დატოვა; ვინც მისი ერთხელ ნახვის შემდეგაც კი მიხვდა, რომ ცოცხალი სიკეთე იხილა და კიდევ მათთვის, ვისი ცხოვრებაც შეცვალა. ეს გვერდი მათთვისაცაა, ვინც არ იცნობდა... შევეცდებით მისი შემოქმედების გაცნობით მიგახვედროთ – თუ როგორი ადამიანი იყო. გვინდა, რომ ამ გვერდის შექმნაში დაგვეხმაროთ და გამოგვიგზავნოთ სურათები, ჩანაწერები, მოგონებები და უველა წერილობითი, რაც ბატონ თენგიზს ეხება... ჩვენ მისი სტუდენტები ვართ, ისინი, ვისაც უველაფერად გვიღიროდა მასთან შეხვედრა... გვინდა, ეს გვერდი ძალიან, ძალიან კარგი გამოვიდეს და თქვენი დახმარების გარეშე ვერ შევძლებთ ამას... „მშვიდობა მოგცეთ ღმერთმა!“ – ასეთია ამ გვერდის წანამძღვარი.

მოდიოდა ხოლმე, გვერდით მიდგებოდა ჩუმად. ვიდექით ასე. მისი გარდაცვალების მერე, პირველად, გაუცნობიერებლად რომ მივედი ფანჯარასთან და მივხვდი, რომ მარტო ვარ, პირველად შევამჩნიე – ჩემი სახლიდან ორი ხე ჩანს, ერთმანეთის გვერდით დგანან, თითქოს ჩახუტებულები არიან. ალბათ რამდენიმე წელია დგანან, მე მხოლოდ იმ დღეს დავინახე და მგონია, რომ ის ხეები ჩვენ უნდა ვიყოთ – მე და ჩემი ცოლი.

რამდენი რამის გვეშინია მთელი ცხოვრების მანძილზე, მაგრამ, ალბათ, გულის სიღრმეში უველაზე მეტად მაინც ასეთი რეალური მარტოობა გვაშინებს. როცა ასე მარტო დარჩები, აი, მაშინ ხდები, რომ მორჩა, ამქვეყნად აღარაფრის აღარ გეშინია, – აი, ასეთი ადამიანი გარდაიცვალა... ბატონი თენგიზ კიკაჩიშვილი... ამაყი ვარ, რომ მისი სტუდენტი ვიყავი და, თანაც, კარგი... ვწუხვარ, მთელი გულით.

ქეთი მოწონელიძე

ვცდილობდი, სიტყვაც არ დამეწერა... ორი დღეა ვათვალიერებ წლების განმავლობაში ნაგროვებ მის ფოტოებს, ნაწერებს, ხმოვან თუ ვიდეო ჩანაწერებს, რომელთაც პაპარაცულად ვაგროვებდი და ვხვდები, სწორედ ამ დღეებისთვის მიგროვებია... ვგულისხმობ იმ დღეებს, როცა მისი ნახვისა და ხმის გაგონების შესაძლებლობა აღარ მექნებოდა... ზო, მე ის სტუდენტი ვიყავი, ვისაც 12 წლის წინ, მისი უნივერსიტეტის დერეფანში ჩავლიხას, განცდა ჰქონდა, ქარმა დაუბერაო... ვისაც ორი ხელჯოხზე დაურდნობილიც ახსოვს იგი და უამრავი ისტორიის გასხენე-

ბა შეუძლია იმ გზიდან, სადაც წარმოუდგენელი შიში წარმოუდგენელ სიყვარულად შეიცვალა.

ლანა გრძელიშვილი

თენგიზ კიკაჩიშვილი პირველი ლექტორი იყო, რომელმაც წიგნები და კონსპექტები არ მოგვთხოვა. – ლესინგი ვის წაგიკითხავო? – გვკითხა.

ვერ მივხვდი, ლესინგი სათაური იყო თუ ავტორი... მერე გავიგეთ, რატომ იკითხა... ჯანდაცუბასავით უნდა მოექცეთ ადამიანს, გარშემო უნდა შემოუაროთ და მხოლოდ ცალმხრივად არ აღიქვათ... უველა ლექსი ლექსი არ არისო, ამბობდა და მაგალითად მოიყვანა ერთი ფოტოგრაფიული ნიჭის მხატვრის დახატული ყურძენი – როგორ ეგონა ჩიტს ნამდვილი და როგორ დაუპირა აკენკვა... ლიტერატურა ბულად ლტერია კი არაა – ფაქტები აღწეროს, ხიდია მარადიულ ფასეულობებთანო..

– რას გვასწავლიდა?
– ოფიციალურად – ლიტერატურათმცოდნეობას, რეალურად კი – ცხოვრების მცოდნეობას!

შვილის გარდაცვალების ამბავი რომ გაიგო, ერთიანად გათეთრდა კუჭით შავთმიანი ვაჟკაცი თურმე..

გიორგი ზვიადაძე

სულ მეშინოდა ამ დღის... თითქმის ყოველი ლექციის დასაწყისში, როცა აგვიანდებოდა ათი-თხუთმეტი წუთიც კი,

გავიხედავდი დერეფანში და ჯოხზე დაურდნობილს, მომავალს რომ დავინახავდი, გული ინსტიტურად მიმშვიდდებოდა.

სულ წინ ვეჯექი, სულ ხარბად ვუსმენდი, სულ ხარბად ვგრძნობდი...

მე და დათა გადაადგილებაში რომ ვეხმარებოდით, ჩუმად, ძალიან ტკივილით ჩაილაპარაკებდა ხოლმე: – მაპატიეთ, ბავშვებო!

ერთხელ კედელს მიეყრდნო, თავისი სველი თვალები მადლა ასწია და შემოგვახვნეშა – დავიღალე ჩემი ყოფითო... არადა მიწოდდა, დაუღლელი ყოფილიყო, სამყაროს ძალიან სამართლიანად და კანონზომიერად სჭირდებოდა მისწარიე-ბი და უნდა ყოფილიყო,

უნდა დარჩენილიყო... იმასაც ვხვდებოდი, რომ დათაში თავის რატის, ომიდან ვერდაბრუნებულ კიკაჩას ხედავდა... ისეთი ანთებული თვალებით უყურებდა, ისე გვიღვტრავდა ამ მზერებს, ისე დაჟინებით ჩამყავდა სულის რეალიებში!

24 საათიდან ოცდაათხივე რომ მისთვის მესმინა, საკუთარ კანში ველარ მოვთავსდებოდი, იმდენად დიდი და სავსე ვიქნებოდი.

ის იყო უნივერსიტეტის დიდებული სახე, ტანჯვის და ტკივილიანობის დიდებული გამოსახულება...

წუხელ უცნაური მონდომებით გამახსენდა და დაძინების წინ ჩავფიქრდი და ვიღიმიოდი...

მეღიმიებოდა ჩემს მომავალ გადაწყვეტილებაზე - ისე დავგრუნებოდი უნივერსიტეტს, ისე

ვმჯდარიყავი მის წინ და ბავშვური ცქმუტვით, სიხარბით მეყურა – როგორ დგამდა უმობრაო სპექტაკლებს ლექსიკაზე დონ კიხობზე, ლადო ბალიაურზე, ნიკო სამადაშვილზე, ნამდვილ და ძარღვიან პოეზიაზე...

ბედნიერ და ჩემებურ დღეებს ვალაგებდი გონებაში და ჩამეძინა...

დღით, სამსახურში ყოფნისას ტასოს ტექსტს ვხსნი: „შენი ლექტორი თენგიზ კიკაჩიშვილი გარდაიცვალა“...

უველა ძარღვი ჩამწვდა მკლავებიდან!!!

ადექით ახლა და გადაამრავლეთ მისი შავგარეკანიანი წიგნი!

ათასებისანი ტირაჟებით გამოუშვით და იკითხეთ თეთრი სინამდვილე პოეზიის, პროზის...

და მართლა დაიღვრება „ცხენთა კამეჩისფერი თვალებიდან სევდა“, რადგან დედა უნივერსიტეტის დედა კედლებს შორის მოხუცი ღმერთი მხესავით დაიარებოდა და დღეს უკვე აღარ არის...

ვინც იცნობს, კი იცის, რა ემოციური დამოკიდებულება მქონდა ამ მრავალწულიანთვალეობა მოხუცთან!

შავგარეკანიანი წიგნი „ნაწერი რჩება უკუნისამდე“ – ერთადერთი ეგზემპლარი ჰქონდა სახლში და იმ ერთადერთში დაგუტოვე ჩემი წერილი დაბრუნებისას. ალბათ ნაწერი მართლა რჩება უკუნისამდე. ძალიან მტკივა!

ძალიან ბევრი იყო! ნათელში იყოს, თუმცა ნათელში ისედაც იყო!

ელენე მოღვაძე

ჩრეაბიული გამოფენილობა

ნატო ობოლაძე

ენერჯიულ, მხიარული ნოტზე დამთავრებული სტუდენტობა... ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის სტუდენტებმა III კორპუსის წინ გამოსაშვები ღონისძიება გამართეს. ტრადიციული სახეობა ცერემონია ენერჯიული მუსიკისა და ფერადი ბუმბუტების ფონზე მიმდინარეობდა. გამოსაშვებობებზე საღამოზე სტუდენტებმა III კორპუსის ფოიეს კედლებზე სპეციალური კონვერტები გააკრეს, სადაც ერთმანეთს სურვილების წერილები დაუტოვეს. საკუთარი ხელის ფერადი ანაბეჭდები სტუდენტებმა III კორპუსის ეზოს კედლებზე დატოვეს.

ვისურვებდი, რომ 4 წლის განმავლობაში, რაც ვისწავლეთ თსუ-ში გამოგვეყენებინოს და წარმატებული კარიერა გვქონდეს. მადლობა უნდა გადავუხადოთ ჩვენს ძვირფას დეკანს თამარ გაგოშიძეს. ქალბატონი თამარი უოველთვის დგას ჩვენს გვერდით, იზიარებს ჩვენს სატკივარს და როდესაც მივმართავთ თხოვნით, არ არსებობს არ დაგვეხმაროს. მასტატივთა უარგონისთვის, მაგრამ თამარ გაგოშიძე უველაზე „ვიგარი“ ლექტორია. უდიდეს მადლობას ვუხდით „თამუნების“ ოთხად წოდებულ 107-ე აუდიტორიის თითოეულ თანამშრომელს.

ჩვენ ის თაობა ვართ, რომელსაც გვინახავს მადლიერების უფანჯრო აუდიტორიები, წელგაშეშებულებს გვივლია ლექციებზე. თუმცა, გსმენიათ, რომ „რაც არ კლავს, აძლიერებს“ და გაძლიერებულები დავბრუნდით ჩვენს უმშვენიერეს III კორპუსში, ამისთვის კიდევ ერთხელ დიდი მადლობა ქალბატონ თამარს. და ბოლოს, როდესაც ჩვენ უველა დავბრუნდებით ის, საიდანაც მოვდივართ, ეს შეიძლება იყოს სოფელი, ქალაქი და, ვისაც ბებია-ბაბუა გვყავს, შეგვეკითხებიან – „აბა რა ისწავლეთ ეს ოთხი წელი?“ პასუხი უველამ ჩვენს გულბუმბუტებში უნდა ვეძებოთ, – აღნიშნა მარიამ მესხიშვილმა.

„ვამთავრებთ და გადავწყვიტეთ, რომ სიმბოლური ღონისძიება გავგემართა. თბილისი საღამო გამოგვეგლოდა, როგორც სტუდენტებისთვის, ისე ლექტორებისა და ადმინისტრაციისთვის. მთელი სტუდენტების სახელით დიდი მადლობა თსუ-ს. ბევრი რამ მოგვცა, გვასწავლა და გავგვანდა სრულფასოვანი, თვითაქტუალური პიროვნებები. ვულოცავ სტუდენტებს ახალ ეტაპს ცხოვრებაში“, – გვითხრა ანა მშვილდაძემ.

ტრადიციული დეტალების გარდა, სტუდენტების 2017 წლის გამოსაშვებ საღამოს კურსდამთავრებულებმა ნომინაციები დაუმტეს სპეციალურად პროფესორ-მასწავლებლებისთვის. 4 წლიანი

დაკვირვების შედეგები პროფესორებზე სტუდენტებმა სიგელბზე გადაიტანეს და პედაგოგებს სამახსოვროდ გადასცეს. ფაკულტეტის დეკანი თამარ გაგოშიძე „ექსტრავერსიული გენია“ გახდა, ნინო ოკრიბულაშვილი – „წლის ელვანტურობა“, ლია ჩხიკვიშვილი – „წლის ფისბუქბოსტის“ ავტორი, მარინა ჩიტაშვილი – „ფაკულტეტის გზა, ჰუმანიტეტა და სიცოცხლე“, ირინე გედევანიშვილი – „ფაკულტეტის გედი“, თამაზ გოგიჩაიშვილი

– „ფაკულტეტის მამა“, თეონუცუბიძე – „ფაკულტეტის კდმა“, დოქტორანტი ჟანა მოსიაშვილი – „წლის სიჩუმე“, ლაშა ხოჯანაშვილი – „წლის ჭვიზი“, ია კუტალაძე – „ეჩარი ეჩართა შორის“, გიორგი გოროშიძე – „სტუდენტებისთვის სიხარული, სიყვარული და პოზიტივი“, მზია წერეთელი – „მის სერიოზულობა“, ბელა არუთინოვა – „მის პერფექციონისტი“, ნუცა საღარაძე – „ფაკულტეტის ოპოზიციური კეთილგანწყობილება“, ეკატერინე ფირცხალავა – „წლის ანუ“, მარია მესტირიშვილი – „წლის მისტიკურობა“, ლილი ხეჩუაშვილი

ვილი – „წლის ოთხხაროვნება“, ია აფთარაშვილი – „საუკუნის მძაფრსიუჟეტანი ლექტორი“, შორენა მამუკაძე – „წლის მაღალი IQ“, მარიამ მეთრეველი – „წლის ჭეისი“, დალი ფარჯანაძე – „საუკუნის ფსიქოლოგი“, ნინა ლაბარტუაძე – „წლის მადლობა“, ხათუნა მარწყვიშვილი – „წლის მარწყვი“, ვახტანგ ნადარეიშვილი – „წლის უსაყვარლესი ინკვიზიტორი“, სოფიო თევდორაძე – „წლის სიმშვიდე“, თეა გველსიანი – „წლის ექსკურსიამდლოლი“, თეო ლოდია – „წლის პრინცი-

ტყვენთან ერთად გაიზიარებდა უმადლესის დამთავრების ამ ამბივალენტურ გრძობას. მიხარია, რომ დგახართ ახალი ცხოვრების შესასვლელში და მიხარია, რომ უველაფერი ის, რაც ჩვენ გასწავლეთ თუ ვერ გასწავლეთ, ცუდად გასწავლეთ თუ კარგად გასწავლეთ, გამოიყენოთ. დღეს უველასთვის ძალიან მნიშვნელოვანია პროფესიონალიზმი, წესიერება, გულმოდგინება და ჰუმანიტეტის ძიების წყურვილი. მომავალში თუ არ იმუშავებთ

ფსიქოლოგებად, ერთი რამ მიხარია გაგვეთ აუცილებლად, პირველ რიგში ჩვენ ვართ ადამიანები და ადამიანობა ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენს ცხოვრებაში.

ცხადია თქვენ არ გაქვთ ისეთი ჯგუფები, როგორც გვქონდა ჩვენ სტუდენტობაში. გული მწყდება, რომ ნაკლებ კომუნიკაციას ახერხებთ ერთმანეთთან. უნივერსიტეტი არ არის მარტო კრედიტი, დიპლომი, უნივერსიტეტი – ეს არის გაზიარება, გაცვლა ცოდნისა და ერთმანეთის გამოცდილების. ჩვენ ჯერ ვერაფერი მოვიფიქრეთ ისეთი, რაც თქვენს ერთმანეთთან კომუნიკაციას გააუმჯობესებდა. იმედი მაქვს, ამაზე იფიქრებთ და ერთმანეთთან ურთიერთობის გაუმჯობესების სურვილი გაგიჩნდებათ“, – მიმართა სტუდენტებს თამარ გაგოშიძემ.

სტუდენტებმა პროფესორ-მასწავლებლებს სამახსოვროდ უვავილები აჩუქეს. სიმბოლურად ჭოთანში ჩარგული ისეთი უვავილები, რომლებიც ფსევებს არ არის მოწყვეტილი და მალე არ დაჰკნება.

მთავარი რედაქტორი
ნინო კაკულია
მთავარი სამცხალისტი
მარია ტორაძე
ტექნიკური რედაქტორი
მანანა ჯურხაძე

წარმომადგენელი:
ნატო ობოლაძე
თამარ დადიანი
შურთხია ბეროშვილი

ფოტოკომპიუტერისტი
ანა ბოლქვაძე
კომპ. უზრუნველყოფა
ზაზა გულაშვილი

რედაქციის წევრები:
რისმაგ გორდენიანი, იაგო კაჭკაჭიშვილი, ეთერ ხარაიშვილი, ლადო პაპავა, მანანა შამილიშვილი, თემურ ნადარეიშვილი, ლადო მინაშვილი, მორის ჩიხლაძე, ნინო ჩიხლაძე, გიორგი ჯიანი, არსენ გვერტაძე, მარიამ ცისკაძე, ნინო ჭალაგანიძე, ირმა რუხაძე

მისამართი:
ილია ჭავჭავაძის გამზ. 13
(თსუ-ის მე-3 კორპუსი)
2 22 36 62
გვებგვერდი:
newspaper.tsu.edu.ge
ელ.ფოსტა:
tsunewspaper@tsu.ge

სამუშაო:
თამარ ჩიქოვანი, იაგო პაპავა, მარიამ ჩიქოვანი, მარიამ საყვარელიძე, გიორგი პაპავა

უყურეთ!
ყვალა სინახლას - აქცენტებით, პრობლემას - განსჯით, ანგელოსა და წარსულს - გადაფასებით გადაცემაში „უნივერსია“ საზოგადოებრივი მაუწყებლის ეთერში არის